

..... - € , f „ • €...

†

‡

‡

^

%Š < - • - %GP%GE

Ž‘ - -’ • -
%GP%GE

« »

Сборник тезисов научных трудов

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:

« : »

«25» марта 2020

Збірник тез наукових праць

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ:

« : »

«25» березня 2020

Abstracts of scientific papers

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE:

**«SCIENTIFIC RESEARCH: THE PARADIGM
OF INNOVATIVE DEVELOPMENT»**

March 25, 2020

Братислава–Вена
2020

ББК 20
УДК 001
Н345

Н345 Научные исследования: парадигма инновационного развития: сборник тезисов научных трудов Международной научной конференции (Братислава–Вена, «25» марта 2020 года) / Международный научный центр развития науки и технологий, 2020. — 74 с.

В сборнике представлены материалы Международной научной конференции: «Научные исследования: парадигма инновационного развития».

Материалы публикуются на языке оригинала в авторской редакции.

Редакция не всегда разделяет мнения и взгляды автора. Ответственность за достоверность фактов, имен, географических названий, цитат, цифр и других сведений несут авторы публикаций.

При использовании научных идей и материалов этого сборника, ссылки на авторов и издания являются обязательными.

© Авторы статей, 2020

© Международный научный центр
развития науки и технологий, 2020

© Издательский дом «Интернаука», 2020

Глава организационного комитета: -
— кандидат экономических наук, доцент (Киев, Украина)
Заместитель главы организационного комитета:
— кандидат экономических наук, доцент (Киев,
Украина)

« »:

Член организационного комитета: -
— доктор экономических наук, профессор (Киев, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор экономических наук, кандидат философских наук, профессор,
Заслуженный экономист Украины (Мукачево, Украина)
Член организационного комитета: -
— доктор экономических наук, старший научный сотрудник,
профессор (Киев, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор экономических наук, профессор, академик Академии экономи-
ческих наук Украины (Киев, Украина)
Член организационного комитета: -
— доктор экономических наук, профессор (Полтава, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор экономических наук, профессор (Киев, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор экономических наук, доцент (Оренбург, Российская Федерация)
Член организационного комитета: —
доктор экономических наук, доцент (Одесса, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор экономических наук, профессор (Киев, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор экономических наук, професор (Киев, Украина)
Член организационного комитета: —
кандидат экономических наук, доцент (Киев, Украина)
Член организационного комитета: -
— кандидат экономических наук, член-корреспондент
Украинской академии наук (Львов, Украина)
Член организационного комитета: **Peter Bielik** — Dr. hab. (Сло-
вацкая Республика)
Член организационного комитета: **Eva Fichtnerová** — University
of South Bohemia in ČeskáBudějovice (Чешская Республика)

Член организационного комитета: **József Káposzta** — Dr. hab.
(Венгрия)

Член организационного комитета: **Henrietta Nagy** — Dr. hab.
(Венгрия)

Член организационного комитета: **Anna Törő-Dunay** — Dr. hab.
(Венгрия)

Член организационного комитета: **Mirosław Wasilewski** — Dr.
hab., Associate professor WULS-SGGW (Польша)

Член организационного комитета: **Natalia Wasilewska** — Doctor
of Economic Sciences, professor UJK (Польша)

« »:

Член организационного комитета: —
доктор юридических наук, профессор (Сумы, Украина)

Член организационного комитета: -
— доктор юридических наук, профессор (Братислава, Словацкая
Республика)

Член организационного комитета: -
— доктор юридических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: —
доктор юридических наук, доцент (Киев, Украина)

Член организационного комитета: -
— доктор юридических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: -
— доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист
Украины (Харьков, Украина)

Член организационного комитета: -
— доктор юридических наук, профессор (Одесса, Украина)

Член организационного комитета: -
— доктор юридических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: -
— доктор юридических наук, профессор (Кривой Рог, Украина)

Член организационного комитета: —
доктор права, профессор (Итальянская Республика)

Член организационного комитета: — доктор
юридических наук, профессор (Аугсбург, Федеративная Республика
Германия)

Член организационного комитета: —
доктор юридических наук, профессор (Минск, Республика Беларусь)

Член организационного комитета: —
доктор юридических наук, доцент (Винница, Украина)

Член организационного комитета: —
доктор технических наук, профессор (Киев, Украина)
Член организационного комитета: - -
— кандидат технических наук (Амман, Иордания)
Член организационного комитета: —
кандидат технических наук, доцент (Сумы, Украина)
Член организационного комитета: —
кандидат технических наук, главный научный специалист (Баку, Азербайджанская Республика)
Член организационного комитета: —
кандидат технических наук, профессор (Киев, Украина)
Член организационного комитета: —
кандидат технических наук, доцент (Днепр, Украина)

« »:

Член организационного комитета: —
доктор наук по государственному управлению, профессор (Харьков, Украина)
Член организационного комитета: — док-
тор наук по государственному управлению, доцент (Харьков, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор наук по государственному управлению, доцент (Киев, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор наук по государственному управлению, профессор (Винница, Украина)
Член организационного комитета: —
доктор наук по государственному управлению, профессор (Харьков, Украина)

« »:

Член организационного комитета: - -
— кандидат психологических наук, доцент (Пловдив, Республика Болгария)
Член организационного комитета: —
доктор психологических наук, профессор (Махачкала, Республика Дагестан, Российская Федерация)
Член организационного комитета: —
доктор психологических наук, профессор, Заслуженный работник образования Украины, ректор Мукачевского государственного университета (Мукачево, Украина)

« »:

- Член организационного комитета: —
доктор педагогических наук, доцент (Луцк, Украина)
- Член организационного комитета: —
доктор педагогических наук, доцент (Харьков, Украина)
- Член организационного комитета: —
доктор педагогических наук, профессор (Полтава, Украина)

1.	10
Lytvynenko Olena	
Assessing the effectiveness of the authorities in Ukraine	10
Пилипенко Наталія Володимирівна	
	13
Романенко Євген Олександрович, Дацій Олександр Іванович, Щокін Ростислав Георгійович, Мірошніченко Олексій Валентинович, Колишко Родіон Анатолійович, Притоманов Сергій Олексійович	16
Чукіна Іванна Валеріївна	
:	21
2.	25
Горбачова Оксана Миколаївна, Філімонова Світлана Володимирівна	25
Лень Василь Степанович, Гливенко Валентина Василівна	
,	30
Оскома Олена Володимирівна, Ткач Дар'я Юріївна	35
Шумкова Олена Володимирівна, Шумкова Вікторія Ігорівна	
	40
3.	43
Комісаренко Наталія Олександрівна	
	43
Поліщук Олена Анатоліївна	
	47

4.	51
Осадча Лариса Анатоліївна		
	51
5.	55
Свічкарьова Олександра Вадимівна		
	55
6.	58
Сімоненко Валерій Павлович, Вернер Анна Ігорівна		
	58
Фиалко Наталя Михайлівна, Прокопов Віктор Григор'євич, Алешко Сергій Александрович, Шеренковський Юлій Владиславович, Полозенко Ніна Петрівна, Рокит'яко Костянтин Володимирович, Носенко Артем Алексєєвич		
	62
7.	64
Коваленко-Чукіна Ірина Григорівна		
	64
Машковська Людмила Володимирівна		
	69

1.

Lytvynenko Olena

*Candidate of Economics, Associate Professor
Kharkiv Trade and Economics Institute of KNTEU
Kharkiv, Ukraine*

ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF THE AUTHORITIES IN UKRAINE

The current system of local self-government in Ukraine does not satisfy the society needs. In accordance with the provisions of the Concept of reforming local self-government in Ukraine and legislative acts, revealing the mechanism of its implementation, it is envisaged not only the increase of the authority of communities and local self-government bodies, but also the emphasis on their responsibility for socio-economic development of territories [1]. The functioning of local self-government in most territorial community does not provide for the creation and proper support of favorable living environment, which is necessary for the comprehensive development of a person, its self-realization, protection of its rights, providing the population with qualitative and accessible administrative and social services through sustainable community development.

The situation is involved with the lack of a clear and effective system of indicators assessing of the efficiency of the activity of all levels authorities, including local governments.

Assessment of the efficiency of the local self-government bodies managerial work should be based on certain criteria, which will determine the effectiveness of the specified system. The criteria are one of the main instruments used both for the organization of local self-government activities and for their qualitative self-assessment. Criteria as the instrument of assessment mechanism are also the instrument for the improvement interaction efficiency of public authorities with civil society institutions [2]. They indicate the effectiveness of the authorities, how economically it uses public funds and for what needs, etc. Due to such criteria public has the right and ability to control the government activities.

Today, both national and foreign scientists have developed many criteria, techniques and concepts for assessing the effectiveness of the management work of local self-government bodies. However, neither of these proposals has found its practical application yet. First of all it is associated with a high level of authority corruptibility and low level of communities trust to the activities of local self-government bodies. Consequently, the main criterion for assessing the effectiveness of local self-government bodies is the level of community trust in their activities.

The second major problem is the tendency of differences in state regional policy and local policy in socio-economic development with the real community interests because of their social disintegration, undeveloped forms of democracy, residents inability to solidarity actions aimed at protecting their rights and defending interests in cooperation with local authorities and achieving common goals of community development [3]. For this reason, the next criterion of evaluation should be community involvement in the work of local self-government bodies, in particular, in making important decisions.

The next problem is lowering the qualification level of local self-government officials, in particular, due to the insufficient competitiveness of local government bodies in the labor market, reducing the prestige positions level, which leads to low effectivity of managerial decisions [4]. Therefore, another activity criterion should be evaluation of professional competence of local self-government bodies in the provision of public services to the local population.

Also today there is a tendency to corporatization of local self-government bodies, or excessive centralization their authority, their financial and material resources, secrecy and non-transparency of their activities, which leads to a decrease in efficiency of resource using, deterioration of territories investment attractiveness and social strain growth. Therefore, it is necessary to introduce such criteria for assessing their activity as efficiency of resource provision using, level of local budget filling, as well as attracting investments.

At the same time, it is necessary to mark the local self-government detachment from addressing issues in the land relations field, which leads to political and social tension increasing among the rural population [5]. From there, another important criterion of the local government bodies effectivity should be assessment of the distribution and land resources using.

In addition there is a negative tendency of deterioration of services' (administrative, social and etc) quality and availability of the vast majority of local self-government bodies. For this reason, it is imperative to introduce criteria for these services assessment.

Another important issue, which is the competence of local self-government bodies, is the housing and communal infrastructure state. Also in conditions of limited financial resources such problems as critical deterioration of heating, water supply and sanitation systems and residential stock, which can lead to the technogenic catastrophe. Therefore, their state is also an important criterion for assessing the local self-government bodies activities

The demographic situation remains complicated in the majority of communities: ageing of the population, depopulation of rural areas and monofunctional cities, so it would be advisable to implement this assessment criterion.

The processes reforming of public authorities in Ukraine, as the democratic state, require speedy implementation of the criteria for assessing the local governments effectiveness at the every decision-making process stage and new technologies assessment of services quality and quality of provision them to the population.

In consequence, there have been proposed a number of criteria that can significantly improve the public authorities efficiency in Ukraine, especially its constituent — local government, and provide the accessibility and quality of the administrative and social services provided by these bodies.

References

1. On approval of the concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 1, 2014, No. 333–2014-y. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-y>.
2. Malas S. M. The issues of relations between the executive power and the public / S. M. Malash // Public administration: theory and development. 2017. No. 9. P. 21–27.
3. Malik Y. On the issue of cooperation between public authorities and local self-government bodies in Ukraine / Y. Malik // Efficiency of public administration. 2015. Pub. 43. P. 295–361.
4. Torgons'ka A. V. Reforming of local self-government bodies in Ukraine // A. V. Torhonskaya // Law and society. 2017. No. 1. Part 2. P. 42–47.
5. Novikova O. The main directions of reform and territorial organization of power in Ukraine / O. Novikova // NAPA under the President of Ukraine Dnipropetrovsk regional institute of public administration. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01\(12\)/12nooovu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01(12)/12nooovu.pdf)

*студентка кафедри економіки
Universita degli studi Brescia
Brescia, Italy*

Використання вдалого менеджменту перетворює невпорядковане угруповання на ефективну і високоорганізовану систему. Впровадження тих, чи інших підходів менеджменту, що використовуються в різних країнах відрізняють не тільки успіх окремих підприємств, організації, корпорації, але й окреслюють загальний економічний розвиток країни в цілому. Пошук шляхів покращення системи управління є одним з тих рушійних сил, що зможуть надати Україні досягнення у економічній, політичній, соціальній сфері. Одним з таких шляхів рішення заданих цілей — є використання досвіду країни партнерів, країн, що можуть задати лінію трансформації вітчизняного менеджменту за допомогою власних набутих знань. І сьогодні ми розглянемо Україну через призму італійського підходу менеджменту, країни Європи, яка досягла вагомих результатів, використовуючи власні надбання. Для того щоб зрозуміти систему можливості трансформації менеджменту України в контексті італійського досвіду, будемо використати методи аналізу, за допомогою якого розчленуємо і наочно зможемо порівняти принципи управління як України, так і Італії, і методи синтезу, за допомогою якого поєднаємо кращі італійські надбання в цій сфері на базі українських умов і середовища.

В процесі проведеного дослідження було виявлено, що Україна потребує реорганізації системи менеджменту, яке може відбуватися шляхом цілеспрямованої, систематичної праці над системою управління як організацій, так і цілої країни в цілому, водночас для прискорення становлення самодостатнього, ґрунтового, ефективного управлінського менталітету також корисно використовувати певний досвід країн, що можуть його надати.

По-перше слід зазначити, що Україна знаходиться в періоді соціально-економічних змін, а саме цей період потребує найбільшої

уваги до змін в сфері управління. Ведення управління України Умови прагне інноваційних підходів, а як наслідок викорінення стереотипних методів управління, що створювалися на протязі багатьох років. Тобто можна стверджувати, що потрібно приділити увагу рішенням проблеми кризи управління і трансформації її слабких сторін у сильні. Як зазначав професор Б. Будзан «Одна з причин кризи управління в Україні — втрата керованості внаслідок порушення соціальних структур через надмірну централізацію. Відсутність в українському менеджменті традиції точності, пунктуальності, здатності до управління своїм часом і часом підлеглих, створення механізму протидії суб'єктивній авральності, стихійності, компанійщини».

По-друге, зміни в системі управління в період трансформації економіки України прагнуть впровадження досвіду, використаного іншими країнами. Наприклад досвіду використання певних підходів менеджменту Італії. Італійський стиль управління тісно пов'язаний з поняттям сім'ї. Італійські підходи менеджменту ґрунтуються на цінності сім'ї не в контексті приватного життя, а як фактору що є важелем промислового розвитку в процесі управління тією чи іншою системою. Уявлення про сім'ю переноситься в сферу управління, де італійські менеджери очікують від працівників організації єдності, лояльності та виконання обов'язків, а також проводячи чітку межу між «своїми» та «чужими». Використання такого підходу до управління можна пояснити тим, що менеджмент Італії віддає перевагу особистим контактам, бажанню створити мережі довірених осіб, тобто аналогічних сімей.

Крім того італійський менеджмент прагне до ясності та контролю над невизначеністю. В порівнянні з Україною майже не використовуються структури в системі управління, що викривають чіткі команди та компетенції при прийнятті рішень. Підхід італійського менеджменту насамперед можна описати, як такий що включає владність і акцентуацію на ієрархію. Кожний з працівників чітко усвідомлює своє місце, підлеглі очікують автократичних дій від керівництва, але це є перевагою, так як керівники є досвідченими і спроможними спрямувати команду до досягнення поставленої загальної метою. Право прийняття рішень належить головному вищому керівництву або власнику компанії, що бере участь у всіх аспектах її діяльності

Таким чином в процесі трансформації системи управління України необхідно враховувати історичне підґрунтя України і криз, пов'язаних з цим, врахувати менталітет і розглянути майбутні кроки розвитку українського менеджменту через призму італійських принципів менеджменту, які ми розглянули сьогодні і в результаті створити власну

ефективну модель управління. Змінити відсутність в українському менеджменті сприйняття цінностей, правил і етичних норм, які діють у світі в цілому світі на традиційний італійські принципи, які включають ясність та контроль над невизначеністю і відданість чітким нормам, використовуваних у високорозвинених країнах.

Разом з тим сформувати в українському менеджменті традиції точності, пунктуальності, здатності до управління, викоринити компанійщину, що є однієї з сильних сторін італійського підходу в управлінні. Також як ми казали раніше італійські принципи менеджменту є взірцем відданості підлеглих своїй справі, керівнику, системі в якій вони працюють, самовизначення себе як частини цілого, як частини сім'ї, що для консервативної Італії є найхарактернішим в управлінні. Надання кожній людині розуміння що вона прагне робити в житті, які її цілі в професії, що вона може зробити для суспільства і для себе, які вміння може використовувати для досягнення поставленої мети, в подальшому об'єднаної з такими ж зрілими професійно людьми очоленими не менш відданими і люблячим свою справу керівником (однак без використання автократизму присутньому італійському стилю менеджменту) трансформували б українську систему управління в результативну і ефективну.

1. Щокін Г. В. Практична: проблеми теорії та практики. Львів: Львівська комерц. академія, 2006. 206 с.

2. Елубаева, Ж. М. Система распределения доходных источников в Итальянской Республике / Ж. М. Елубаева // Финансы и кредит. 2003. 10. С. 71–78.

3. Левин, И. Экономика и гражданское общество: Юг Италии как пробл. преодоления «зависимого развития» / И. Левин // Мировая экономика и междунар. отношения. 1999. 1. С. 67–74.

4. Зевелева Г. Италия на пути глубоких перемен // Мировая экономика и международные отношения. 1995.

5. URL: <http://lapianificazionestrategica.com/nella-gestione-aziendale-si-collabora-come-in-famiglia/>

6. FACCHINETTI IMERIO, Contabilità analitica, calcolo dei costi e decisioni aziendali, IlSole 24 Ore — Milano 2001.

7. PELLICELLI GIORGIO, Strategia e pianificazione delle imprese, G. Giapichelli Editore, Torino 1992.

*доктор наук з державного управління, професор,
проректор, Заслужений юрист України
Міжрегіональна академія управління персоналом
ORCID: 0000-0003-2285-0543
м. Київ, Україна*

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи
Міжрегіональна академія управління персоналом
ORCID: 0000-0002-7436-3264
м. Київ, Україна*

*доктор юридичних наук, доцент, Президент,
Заслужений працівник фізкультури та спорту України
Міжрегіональна академія управління персоналом
ORCID: 0000-0002-0836-8315
м. Київ, Україна*

*кандидат економічних наук,
виконавчий Віце-президент Конфедерації роботодавців України,
Президент, Заслужений економіст України
Інститут професійних кваліфікацій
ORCID: 0000-0001-7184-9560
м. Київ, Україна*

*кандидат юридичних наук, директор
Інститут професійних кваліфікацій
ORCID: 0000-0003-3981-3888
м. Київ, Україна*

*кандидат фізико-математичних наук, Віце-Президент
Інститут професійних кваліфікацій
ORCID: 0000-0003-2628-4788
м. Київ, Україна*

Нинішня суспільно-економічна ситуація в Україні спричинила необхідність модернізації системи підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Постає гостра необхідність посилення ролі роботодавців у всій системі підготовки робітничих кадрів: від формування її змісту до оцінювання її результатів.

Подолання означених вище проблем можливе за умови розроблення системи підготовки майбутніх кваліфікованих робітників на засадах дуальної освіти, яка успішно використовується у Скандинавських країнах, Німеччині, Австрії та інших держав-членах ЄС.

Дуальна система навчання, за своїм змістом, означає паралельне навчання в освітній установі і на виробництві. За основу цієї системи покладено принцип взаємного зв'язку теорії з практикою, що дозволяє учням засвоювати прийоми та навички роботи на робочих місцях підприємств промисловості і сфери послуг.

Висока життєздатність цієї системи пояснюється тим, що вона відповідає інтересам всіх учасників цього процесу: держави, навчального закладу, підприємств чи організацій та учнів.

В першу чергу для підприємств реалізація дуальної системи — це можливість підготовки кадрів, безпосередньо, під своє виробництво, виробничі технології та обладнання, максимальна відповідність корпоративним інтересам, економія часу та коштів на пошук і підбір робочих, їх перенавчання та адаптації до умов конкретного підприємства. До того ж, у підприємства з'являється можливість перспективного планування заміни трудових ресурсів та відбору кращих учнів, так як за час навчання можна виявити їх сильні і слабкі сторони. Добре навчені молоді працівники швидко пристосовуються до робочого ритму виробництва, витрачаючи мінімально часу для адаптації, позитивно позначається на іміджі підприємства.

Учні ж, за дуальної системою своєчасно набувають відповідні знання і стійкі професійні прийоми та навички роботи, самостійність і поступову адаптацію до дорослого життя, у них з'являється впевненість у завтрашньому дні.

Навчальна програма формується за замовленням та за участю роботодавців, які, крім цього, мають можливість розподіляти обсяг навчального матеріалу з дисциплін в рамках конкретної професії.

Термін, на який розраховані програми дуального навчання, варіюється в проміжку від півтора до трьох років, при тому що більше 70 відсотків навчального часу відводиться навчанню на виробництві.

У цілому можна зазначити такі проблеми, які можна вирішити за допомогою впровадження системи дуальної освіти:

- швидке старіння набутих знань та навичок на ринку праці;
- перенаванчність випускників навчальних закладів, особливо вищої освіти (30,9% молоді має надмірну кваліфікацію для робіт, яку вони виконують (для робітничих професій)* — як наслідок — завищені очікування зар.плати;
- працевлаштування не за спеціальністю (77% молодих працівників працюють не за фахом);
- неможливість здобуття практичного досвіду під час навчального процесу (лише 29% молоді проходили стажування у роботодавця під час навчання);
- не завжди відповідний рівень практичної підготовки педагогічного складу;
- відсутність в Україні сучасної системи професійної орієнтації, системи професійних кваліфікацій.

Вирішення зазначених проблем може бути дуже простим. Для цього потрібним є:

- сучасна системи професійної орієнтації;
- реалізація нових форм організації навчального процесу (дуальна підготовка, наставництво, on-line освіта, симуляційні процеси, дистанційна освіта тощо);
- молода людина на момент закінчення школи має чітко усвідомлювати свій майбутній професійний шлях хоча б на 5 років після закінчення навчального закладу.

Позитиву додають такі фактори як: уже створені 5 галузевих рад; 46 професійних стандартів (без участі держави); розробка 25 державних стандартів професійно-технічної освіти на базі професійних стандартів; формування і реалізація навчальної програми для ЗВО на базі проекту професійного стандарту (мехатронік).

На даний час також можна перелічити такі якісно нові форми участі бізнесу в освітньому процесі: участь у визначення навчальних програм; участь у забезпеченні якості освіти, в т.ч. за рахунок проведення незалежної перевірки результатів навчання; впровадження нових форм навчання (дуальна підготовка, наставництво, симуляційна діяльність тощо).

Нажаль, в Україні не існує спеціального документа, який би визначав дуальну освіту як явище та визначав її пріоритет. Можна

зазначити згадки про неї у Законі України про вищу освіту (2014 р.) [1] та Проекті закону «Про ПТО» (Професійна освіта), що зареєстрований у парламенті та Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти [2]. Існує попередня підтримка роботодавців, але і вона потребує вдосконалення. Наразі існує велика потреба у сучасних навичках та знаннях працівників, або «нових бажаних», або зараз працюючих. Однак старомодне обладнання та методи викладання провокують або формальне ставлення до підвищення якості вмій та знань працівників, або створення власних навчальних центрів. Відсутні фінансові та інші види стимулів для роботодавців реалізовувати практику дуальної освіти, в той же час існують обов'язки щодо забезпечення робочих місць, уніфікованих для учнів та студентів, які проходять практику на основі роботи.

На даний час можна перелічити типи дуальної освіти, що існують в Україні:

- учень як працівник (IVET (4-й рівень EQF, 4-й рівень NQF, тривалість 1,5–2 роки); перепідготовка (IVET, 4-й рівень, 4-й рівень NQF, тривалість — до 1 року) та підвищення кваліфікації (CVET, 4–5-й рівень EQF, 4–5-й рівень NQF, тривалість — до 6 місяців);
- учень як студент (практика на основі роботи (1–2 місяці); переддипломна практика (включаючи ЗВО, до 6 місяців).

Такі форми дуальної освіти, як «віртуальні фірми», навчальні компанії або «реальні компанії», що прикріплені до освітніх поставальників і тісно пов'язані з навчальними програмами, не затверджені національним законодавством, не заборонені і не реалізуються масово.

Серед практик, що були реалізовані в Україні як форми дуальної освіти можна зазначити наступні. У сфері діяльності компаній середнього розміру була визначена «Козирна карта». Основна сфера діяльності — готелі та ресторани. До її складу входить 70 ресторанів у всьому світі, 7000 співробітників. Основними етапами роботи у сфері дуальної освіти були: у 2002–2005 рр. — відділ з навчання та консалтингу (5 осіб); у 2005–2009 рр. — навчальний центр (15 постійних працівників). Основними сферами навчання є: управління та обслуговування ресторану; кухня та приготування їжі; бар; розвиток персоналу. У внутрішній системі навчання визначено три рівні: дивись (адаптація — 1–3 дні); йди (освіта та навчання на робочому місці; під контролем репетиторів — 1 місяць); біжи (програма підвищення кваліфікації для лідерів). Результатами такої практики є орієнтація та розвиток персоналу; студенти стали певним пріоритетом лише за останні 2 роки; незначна міграція між компаніями.

У сфері діяльності компаній великого розміру була визначена «ДТЕК». Більше 140 000 співробітників. Основні напрямки діяльності: видобуток вугілля, виробництво енергії та постачання. Дуальна освіта для працівників реалізовувалася у спільних проектах з 6 основними технічними університетами. Відбувалося оцінювання тренерів та викладачів навчальних центрів. Було зайнято 919 співробітників в системі ПТО, а також 524 дітей працівників, які брали участь у навчанні за програмою трудових династій. Крім зазначеного було розроблено 14 професійних стандартів.

За результатами зазначених практик у сфері дуальної освіти визначено такі проблеми: відсутність мотивації та реальних можливостей значної більшості роботодавців розвивати таку практику; низька якість процесу навчання та перепідготовки в навчальних закладах (як ЗВО, так і ПТО); відсутність сучасних підручників та навчальних програм + старомодні викладачі та майстри; відсутність фінансових та / або податкових стимулів для розвитку практики дуальної освіти.

Пріоритетами у зазначеній сфері визначено: підхід «людина в центрі» — мотивована людина є необхідною умовою високої конкурентоспроможності на ринку праці; профорієнтація — освіта, розвиток підприємницьких навичок; постійне навчання та навчання, не обмежене сферою формальної освіти.

Завданнями на майбутнє стали: перехід до нового рівня експлуатації технологічних процесів (3 в Україні, 5–6 в ЄС); розвиток ІКТ та цифрової компетентності; нові види економічної діяльності — нова кваліфікація (зелена / альтернативна енергетика, зелені робочі місця).

1. Про освіту. Закон України від 5 верес. 2017 р. №№ 2145-VIII.

2. Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2019 № 1551.

3. Romanenko Ye. O., Chaplay I. V. Modern administrative tool of the innovative development of the enterprise / Yevhen Oleksandrovych Romanenko, Iryna Vitaliivna Chaplay // Науковий вісник Полісся. 2016. № 4 (2016). С. 268–275.

*кандидат економічних наук,
викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна*

:

Сьогодні питання про участь громадськості в процесі планування та прийняття управлінських рішень перемістилося на передній план порядку денного оновлення влади. Влада розуміє, що чим більше людей братиме участь у суспільному житті, це ключова складова самоуправління, це їх вагомий голос у рішеннях в публічній сфері від яких залежить розвиток та їхнє майбутнє. Дослідження підтверджують, що активний економічний ріст відбувається саме у тих країнах, де розвиваються різні форми співпраці, де є спільна участь громадян у прийнятті рішень та розв'язання місцевих чи суспільних проблем, де працюють мережі громадських об'єднань, існує корпоративна культура колективного планування, налагоджена співпраця влади, бізнесу та громади. За рахунок цього відбувається консолідація активної частини територіальної громади на основі усвідомлення загальних інтересів, у людей з'являються нові зацікавленості і можливості.

Слід зауважити, що на даний момент в Україні існують глобальні потреби, які стосуються підвищення рівня залучення жителів громади до процесів планування місцевого розвитку. На нашу, необхідно створювати та підтримувати різні механізми активізації участі громадськості для того, щоб мобілізувати внутрішні та зовнішні ресурси громади для задоволення соціальних та економічних потреб кожного члена громади. Слід зауважити, що залучення різних представників населення до роботи з формування стратегії розвитку є реальним кроком до подолання таких явищ, як недовіра людей у можливість «спільної справи», взаємна недовіра, відсутність у них конкретних уявлень про власне майбутнє, неготовність до спільних дій. Подолання цього є серйозним внеском у підвищення людського потенціалу

територіальної громади. Територіальні громади мають висококваліфікованих фахівців, експертів, які згодні допомагати місцевій владі з подальшого покращення життя громади. Можливості вирішення проблеми зростають, коли люди працюють разом як команда, а не поодиночці. Багато методів залучення громадян дають змогу місцевим органам влади здобути додаткові ресурси та ефективніше використовувати наявні [3].

Процес об'єднання територіальних громад Уманщини та в цілому Черкащини супроводжувався різноманітними труднощами, які з великим зусиллям вдалося подолати. Часто поставало питання як спільними зусиллями визначити головні напрями розвитку інфраструктури громад, провести системну роботу з поліпшення місцевого бізнес-клімату і розширити інвестиційні можливості. звичайно, більшість рішень органів місцевої влади стосується населення району. Якщо в цих рішеннях люди будуть активно брати участь в їхній розробці, то скоріше за все вони будуть дотримуватися управлінського рішення та проводити контроль за їх виконанням. Коли громадяни беруть участь у вирішенні проблеми і приймають рішення то вони стають співучасниками у вирішенні проблеми. У такому разі набагато менш імовірно, що ці громадяни виступлять проти прийнятого рішення. Та й самі рішення, прийняті місцевою владою, скоріш за все, будуть більш ефективними. Все це надзвичайно важливо для успішної розробки і реалізації стратегічного плану розвитку об'єднаної територіальної громади [4].

Члени громади розуміють, що вони повинні не просто жити, вирішуючи поточні проблеми, але й мати чіткий план розвитку і рухатися за ним. Планування розвитку територіальних громад буде успішним, коли у громадах будуть формуватися стратегічні плани. Громада має самостійно поставити мету і досягти її спільною працею. Тільки таким чином громади зможуть знайти себе на економічній, культурній карті країни [1].

Разом з тим, як показує практика об'єднаних територіальних громад Уманського району, що активний діалог між органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, підприємницькими структурами з такого важливого питання, що зачіпає інтереси всієї територіальної громади, як формування бачення майбутнього стану своєї території та шляхів його досягнення дозволили, перш за все, підвищити авторитет органів місцевого самоврядування, зробити передбачуваними і зрозуміти їх дії для всіх мешканців, а також пробудити в територіальній громаді почуття своєї причетності до рішень, які зорієнтовано на ефективний розвиток своїх територій.

Залучення різних суб'єктів місцевого розвитку до процесу стратегічного планування структурує і організовує територіальну громаду. За нових умов нового бачення сталого розвитку громади докорінні позитивні зміни якості життя мешканців громад шляхом заміни системи управління, підвищення конкурентоспроможності економіки, інвестиційної привабливості, ефективного використання ресурсів, узгодження інтересів влади, громади та бізнесу, створення максимальної кількості робочих місць за рахунок реалізації переваг конкурентоспроможності громади у порівнянні з періодом до об'єднання стало реальним кроком до подолання таких явищ, як недовіра людей у можливість «спільної справи». Це все є серйозним внеском у підвищенні ролі людського потенціалу територіальної влади.

Дуже часто залучення громадян до стратегічного планування стає ефективним методом знаходження і використання додаткових місцевих ресурсів. Саме обґрунтоване стратегічне планування дає можливість чиновникам, менеджерам і громадянам активно планувати майбутнє, а не просто реагувати на події, які вже наступили. Застосування стратегічного планування на місцевому рівні допомагає керівникам державного сектору бачити перспективу і управляти нею в суспільних інтересах. Це підвищує імідж влади в очах тих, кому вона служить [2].

Для проведення стратегічного планування громади Уманщини використовували інтегрований підхід, який передбачав поєднання секторальної (галузевої), територіальної (просторової) та управлінської складових. Враховувалися також економічна складова (з огляду на її нинішнє благополуччя та існуючі загрози) та гендерний підхід (зокрема щодо бюджетування).

Залучення громадян до участі в стратегічному плануванні місцевого розвитку узгоджувався з відповідними обласними документами, а також іншими довгостроковими, середньостроковими та короткостроковими прогностичними та програмними документами і все це здійснювалось з дотриманням відповідних принципів, а саме: об'єктивності — використання (за можливістю) даних органів державної статистики та інших центральних і місцевих органів виконавчої влади яких реально досягти та які можливо оцінити; безперервності — залучення громадян, співпраця влади і громади має проводитися; відкритості — інформація має бути донесена до представників різних соціальних груп громадськості, місцевих лідерів, до всіх зацікавлених в отриманні інформації учасників процесу розробки концепції стратегічного планування спрямовану на залучення внутрішніх резервів розвитку громади; обґрунтованості та доцільності — документ повинен розроблятися на основі чітко визначених цілей розвитку та економіч-

но обґрунтованих завдань та проектів, що сприяють її досягненню із використання світового досвіду у сфері програмування економічного і соціального розвитку; відкритості та прозорості — громадськості та підприємцям забезпечується безпосередній доступ до засідань робочої групи, вони долучаються до розробки цілей та завдань тощо [2].

Перспективами в подальшому, на нашу думку є розробляти та удосконалювати способи й механізми, які стимулюють людей до масової самоорганізації, залучати їх до процесів планування розвитку громад, сільських територій. Це допоможе знайти шлях до гармонізації політичних, соціальних, економічних інтересів, що в кінцевому плані призведе до зростання економічного розвитку своєї території. Все вище зазначене буде сприяти довірі з боку громадськості, як до місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування. Колективна участь громади сприятиме створенню атмосфери взаємної довіри (міжособистісної та довіри до влади), формуванню соціального капіталу та корпоративної культури, а в подальшому — реалізації проектів та заходів стратегії.

1. Берданова О. В., Вакуленко В. М. та інші Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади / О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк, В. С. Кулібіда, А. Ф. Ткачук. Навчальний посібник. Інститут громадського суспільства. Київ. 2017.

2. Берданова О. Стратегічне планування місцевого розвитку: практичний посібник / О. Берданова, В. Вакуленко. К.: ТОВ «Софія-А». 2012. 88 с. (Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні — DESPRO).

3. Тарасюк О. А., Міщук Є. В., Рицко О. І. Визначення проблем та стратегія управління розвитком територій об'єднаних територіальних громад / О. А. Тарасюк, Є. В. Міщук, О. І. Рицко // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018ю № 2.

4. Ільченко Н. В. Концепція участі та методи залучення населення до розвитку територіальної громади / Н. В. Ільченко // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2010. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2010_7_7

2.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів банківської справи та страхування
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна*

*студентка
Національного авіаційного університету
м. Київ, Україна*

Страхування життя відіграє важливу соціально політичну роль, оскільки вона поєднує перспективи для громадян України отримати страховий захист від ризиків, що фігурують, і накопичити кошти, сконцентрувавши їх на заощадження, але не на споживання [4]. Привілеєм при наданні послуг зі страхування життя для суспільства сприяння зниженню соціальної напруги й навантаження на систему бюджетування України. Проте в Україні обмежений попит потенційних споживачів на даний страховий продукт. І саме тому виникає потреба виявлення дилем та проблем, які існують на внутрішньому ринку страхування життя [6].

Відповідно до Закону України «Про страхування» під поняттям страхування життя розуміють тип особистого страхування, який окреслює та передбачає обов'язок або повинність страховика виконати страхові виплати як зазначено в договорі у тому разі, якщо померла застрахована особа, крім того, якщо це передбачено договором про страхування, у випадку, якщо застрахована особа дожила до завершення терміну дії договору страхування та досягла зазначеного у договорі віку [1]. Роль страхування надає впевненості та переконує громадян в розвитку бізнесу, завдяки переданню за невелику плату

відповідальності за результати ризикованих ситуацій страховим організаціям інвестор впевнений в тому, що в разі пожежі, стихійного лиха чи іншого страхового випадку завдані збитки будуть відшкодовані.

Вважаємо, що даний вид страхування дає велику змогу забезпечити раціональне формування і застосування коштів, що призначені для виконання та здійснення соціальних програм.

На відміну від ризикованих типів страхування даному страхуванню притаманні такі властивості: застраховані особи або їхні сім'ї та родичі мають право одержати реальну грошову або матеріальну підтримку у виді фінансового відшкодування і це не передбачає компенсацію завданих збитків; договори страхування життя мають нагромаджувальний характер; для того, щоб зацікавити фізичних або юридичних осіб, які мають намір укласти договір про страхування, страховик вводить у розрахунок страховий тариф та гарантований прибуток страхувальнику, мотивом з'яви якої дохід від інвестиційної діяльності юридичних осіб, що отримали ліцензію на здійснення страхової діяльності (страховиків).

В Україні проблемними питаннями для розвитку ринку страхування життя значний, високий ступінь недовіри до компаній страховиків громадян країни, а причиною цього стали невдалий досвід, необізнаність та незнання останніх про можливості й перспективи збереження коштів та захист їх від несприятливих випадків (втрачання здоров'я і доходу) у майбутніх періодах; нестійкість національної валюти, інфляції, низький рівень доходів при значних розмірах споживчих витрат населення та політична нестабільність [3].

Найважливішими показниками функціонування страхових компаній за останні три роки в Україні, що мають позитивну тенденцію, чисті надходження страхових платежів (премій та внесків) зі страхування життя та рівень страхових виплат зростає, збільшується також і чисельність страховиків, які реалізують життєве страхування, про що свідчать наведені у попередньому розділі дані відомості. Таким чином, плавно збільшуються розміри страхового ринку.

Більш задовільною організаційно-правовою формою на страховому ринку життя в Україні повинна бути акціонерна форма, проте зовсім нещодавно стало помічатися, що кількість компаній і товариств із додатковою відповідальністю слабо збільшується. Це більше пов'язано з ліберальним законодавством у відношенні цієї організаційно-правової форми.

На відміну від інших типів страхування, страхування життя в Україні дотепер знаходиться на етапі становлення. Рівень розширення страхування життя містить тільки 0,01% абсолютно незначну частину у порівнянні з 3,06%, що у Німеччині або 1,04%, що у Польщі.

Розгляд даних покриття страхуванням так само вказує на низький ступінь розвитку українського страхування. Експерти оцінили, що на сьогодні в Україні застраховано тільки 10% наявних ризиків [1].

Хоча останнім часом спостерігається прогресивне збільшення показників ринку страхування життя, існують ще проблеми, що перешкоджають розвитку страхування життя: нестабільність політичної ситуації; нестача певних інвестиційних інструментів, а також відсутність гарантій збереження вкладених коштів; негативна історія про страхування життя в Україні; перебіги у сфері соціального страхування, які на даний момент затримують розвиток страхування життя; непостійність національної валюти країни, інфляція; дефіцит вільних коштів у підприємств та населення; низька страхова культура населення, страхових посередників і страховиків; суперечливе страхове законодавство країни та несприятливе податкове законодавство; недостатня місткість страхового ринку.

Рівень заробітної плати та життя суспільства являється головним фактором, що впливає на розвиток страхування життя. Формування добровільного ринку страхування життя у розвинутих країнах почався із заробітної платні на рівні \$500 на місяць. Якщо середньомісячна зарплата громадян країни становить менше зазначеної суми, тоді масового страхування життя не відбуватиметься. В Україні цей показник не досяг навіть \$200.

Таким чином, для пересічного громадянина України платіж на страхування життя як правило належить до групи так званих відкладених потреб, що достатньо болісно дадуть про себе знати лише в майбутньому та досить часто не усвідомлюються сьогодні. Проте посередники, що ведуть активну просвітницьку діяльність, дозволяють пересічному громадянину країни зрозуміти, що жити потрібно не лише сьогоднішнім днем. Навіть маючи невеликі гроші, бажано думати про завтрашній день та відкладати їхню частину, для того щоб забезпечити себе у майбутньому [7].

Важливо наголосити, що сучасним страховикам не вистачає їм потрібних методичних розробок задля підвищення ефективності та продуктивності діяльності страхових компаній. Часті зміни регуляторів страхового ринку не сприяла формуванню в Україні дієвої системи страхового нагляду. Відчувається нестача кваліфікованих фахівців страхової справи, а також ґрунтовних наукових досліджень та аналітичних матеріалів зі страхової проблематики. Немає чіткого бачення стратегічного розвитку вітчизняного страхового ринку і його окремих складових.

Отож розвиток страхування життя супроводжується чималими проблемами нормативно правового, кадрового, економічного,

організаційно методологічного, інформаційно аналітичного і технологічного характеру.

Щодо розв'язання проблем розвитку страхування життя в Україні потрібно завзято рекомендувати уряду та парламенту України вжити «таких заходів для виведення даної галузі зі скрутного становища, в якому вона зараз знаходиться:

- 1) дозволити страховим компаніям укладати договори страхування у вільноконвертованій валюті, що забезпечило б більш надійне збереження коштів страхувальників і дозволило б виплачувати гарантований інвестиційний дохід;
- 2) вдосконалити методику формування резервів зі страхування життя;
- 3) запровадити податкові пільги для страхових компаній при інвестуванні коштів страхувальників, що дозволило б страховикам радити більш привабливі програми нагромадження капіталу;
- 4) запровадити податкові пільги для страховиків, які пропонують програми пенсійного страхування. Такі страхові компанії мають знаходитись в таких самих умовах, що і державний Пенсійний фонд;
- 5) створити податкові пільги для юридичних осіб, що укладають договори страхування життя своїх працівників;
- 6) законодавче врегулювання питань захисту заощаджень громадян країни по довгостроковому страхуванню життя та пенсійному страхуванню;
- 7) використання полісу по страхуванню життя як заставу при отриманні кредитів під покупку квартир, автомобілів, побутової техніки тощо;
- 8) укладання договорів із наданням можливості (перспективи) страхувальнику вибору напрямків інвестування резервів» [7].

Розвиток страхування життя і корпоративного страхування життя зокрема зобов'язаний закрити частину прогалин у соціальній політиці держави, перш за все в системі соціального захисту населення і його пенсійного забезпечення. Таким чином в Україні буде зроблено перші кроки в напрямку перенесення частини соціального навантаження держави на страхові компанії [2]. Є визнаним факт, що «ринок страхових послуг другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній (СК) станом на 30.09.2019 становила 234, тобто СК «life» 123 компанії, СК «non-life» 211 компаній, (станом на 30.09.2018 285 компаній, у тому числі СК «life» 31 компанія, СК «non-life» 254 компанії). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 9 місяців 2019 року у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року, кількість компаній зменшилася на 51 СК».

Порівняно з 2018 роком за 9 місяців обсяг надходжень валових страхових премій збільшився на 5 686,6 млн. грн (16,3%), обсяг чистих страхових премій збільшився на 4 760,9 млн. грн (18,8%). Також збільшення валових страхових премій відбулося й по страхуванню життя (на 552,6 млн. грн (20,2%)).

Подальшим наслідком реформування галузі страхування життя має стати організація системи недержавного пенсійного забезпечення. Варто зазначити, що «в усьому світі страхові компанії зі страхування життя займають провідне місце в системі недержавного пенсійного забезпечення».

Індивідуальне страхування життя, у тому числі накопичувальні програми теж сприятимуть поверненню коштів населення, особливо їх тіньової частини в економіку країни [2].

Враховуючи те, що страхування життя в Україні може стати інструментом соціального захисту та потужним засобом нагромадження коштів для інвестування в народне господарство, створення необхідних умов для його активного розвитку є значущою складовою політики держави [5].

1. Закон України «Про страхування» // Відомості Верховної Ради. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>.

2. Адамович В. В., Васильчишин О. С. Проблеми розвитку страхування життя як соціально значимого виду страхування / В. В. Адамович, о. С. Васильчишин. URL: forinsurer/public/02/11/23/118. 27.09.09.

3. Копитіна І. В. Страхування життя в Україні: аналітичний огляд і перспективи розвитку / І. В. Копитіна, В. М. Яценко // Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки. 2014. № 5.2(101). С. 41–46.

4. Пономарьова О. Б., Красільнікова Ю. С. Страхування життя як форма здійснення заощаджень / О. Б. Пономарьова, Ю. С. Красільнікова // Регіональна економіка та управління. 2015. № 2(05). С. 128–131.

5. Радецька О. О. Ринок страхування життя в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О. О. Радецька // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2009. № 6. С. 222–224.

6. Стецюк Т. І. Сутність страхування життя: значення, функції, ризики / Т. І. Стецюк // Наука й економіка. Загальні проблеми економіки. 2015. № 1(37). С. 154–160.

7. Фурман В. М. Страховий ринок в Україні: проблеми становлення та стратегія розвитку / В. М. Фурман. URL: lib-ru/inode/38207.html. 29.09.09

*кандидат економічних наук, професор
Чернігівський національний технологічний університет
м. Чернігів, Україна*

*кандидат економічних наук, доцент
Чернігівський національний технологічний університет
м. Чернігів, Україна*

,

Згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1] та П(С)БО 11 «Зобов'язання» [2] довгострокові боргові зобов'язання (за окремими виключеннями) у балансі повинні відображатись за теперішньою вартістю. Нами раніше вже розглядалися питання про можливі ставки дисконтування [3] та порядок розрахунку теперішньої вартості довгострокових боргових зобов'язань [4].

Після визначення теперішньої вартості довгострокових боргових зобов'язань постає питання до яких доходів чи витрат відносити дисконтні різниці. Одні автори пропонують відображати їх у складі фінансових доходів чи витрат (субрахунки 733 «Інші доходи від фінансових операцій», 952 «Інші фінансові витрати») [5], а інші — у складі інших доходів чи витрат (субрахунки 746 «Інші доходи», 977 «Інші витрати діяльності») [6].

На наш погляд списання дисконтних різниць на рахунки фінансових доходів та витрат не є обґрунтованим насамперед виходячи з визначення фінансової діяльності як діяльності, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства [7]. Якщо розглядати дисконтні різниці у часі, то вони носять тимчасовий характер. Доходи з часом погашаються такою ж сумою витрат і навпаки, а тому, в кінцевому результаті, їх відображення в обліку не призводить до змін власного та позикового капіталу. Не відпові-

дають дисконтні доходи та витрати й під визначення операційної та інвестиційної діяльності.

Довгострокові боргові зобов'язання, які підлягають дисконтуванню, виникають внаслідок будь-якої діяльності, а дисконтування здійснюються для оціночного їх визнання, а тому цілком правомірно доходи та витрати, що виникають внаслідок списання дисконтних різниць, віднести до звичайної діяльності, до якої включають будь-яку основну діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення. Отже, амортизацію дисконтних різниць слід відображати на субрахунках 746 «Інші доходи» та 977 «Інші витрати діяльності».

. Підприємство 15.11.2019 року отримало поворотну фінансову допомогу 100 тис. грн зі строком повернення через 2 роки. Прийнята підприємством обґрунтована ставка дисконтування для такого виду зобов'язань 12% річних.

У разі, коли на довгострокові боргові зобов'язання не нараховуються відсотки, для розрахунку квартальної (r_{kv}) або денної ставки (r_d) відсотка на основі річної застосовують формулу

$$r_d = \sqrt[n]{(1+r)} - 1,$$

де r — річна ставка у відсотках, поділена на 100.

Денна ставка дисконту для прикладу становитиме

$$r_d = \sqrt[365]{(1+0,12)} - 1 = 0,00031053776,$$

а квартальна — $r_{kv} = \sqrt[4]{(1+0,12)} - 1 = 0,028737345$.

Після дати балансу 30.09.2021 підприємство користуватиметься допомогою 46 днів, а це $46 : 91 = 0,50549451$ кварталу. Після дати балансу 31.12.2019 поворотна фінансова допомога буде використовуватись $7 + 0,50549451 = 7,50549451$ кварталів.

Коефіцієнт дисконтування на дату балансу становитиме:

$$31.12.2019 - (1 + 0,028737345)^{7,50549451} = 1,23694747;$$

$$31.03.2020 - (1 + 0,028737345)^{6,50549451} = 1,20239392 \text{ і т.д.}$$

Розрахунок теперішньої вартості довгострокової фінансової допомоги та доходів і витрат до прикладу за звітними періодами наведено в таблиці 1.

У ряді випадків для розподілу дисконтних різниць між звітними періодами доцільно скористатись Методичними рекомендаціями щодо розрахунку ефективної ставки відсотка за фінансовими інструментами в банках України [8]. Приклад таких розрахунків нами наводився раніше [4].

Бухгалтерські проводки у надавача та отримувача фінансової допомоги наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

1

		-	-	()		
				()	-	()
15.11.2019	100000					
31.12.2019	100000	1,23694747	123695	+ 23695	23695	
31.03.2020	100000	1,20239392	120239	-3455		-3456
30.06.2020	100000	1,1688056	116881	-3359		-3358
30.09.2020	100000	1,13615556	113616	-3265		-3265
31.12.2021	100000	1,10441758	110442	-3174		-3174
31.03.2021	100000	1,07356619	107357	-3085		-3085
30.06.2021	100000	1,04357661	104358	-2999		-2999
30.09.2021	100000	1,01442478	101442	-2915		-2916
15.11.2021	100000	1	100000	-1442		-1442
Усього	х	х	х	х	23695	23695

Відображення в обліку та звітності теперішньої вартості довгострокових боргових зобов'язань, які виникли у зв'язку з придбанням активів, не впливає на їх первісну та подальшу оцінку.

Слід зазначити, що у дебітора та кредитора відповідне довгострокове боргове зобов'язання може мати різну теперішню вартість. Наприклад, якщо дебітор і кредитор застосовують за позиками ринкову ставку відсотка, то у кредитора може бути застосована ставка на банківські вкладення, а у дебітора — на банківські позики, яка більша за ставку на депозити.

Якщо на дату балансу довгострокові боргові зобов'язання переходять у поточні, то, на нашу думку, необхідно списати залишкову суму дисконту. Це обґрунтовується п. 7 П(С)БО 10, у якому вказано, що «поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю». Пунктом 11 П(С)БО 11 визначено, що «поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення».

Таблиця 2

А) Проводки у дебітора			
Отримана поворотна фінансова допомога 15.11.2019 .	311	505	100000
Приведення суми допомоги до теперішньої вартості 31.12.2019 р.	505	746	23695
	746	793	23695
31.03.2020 р. та на кожну наступну дату балансу (суми з таблиці)	977	505	3456
	793	977	3456
31.12.2021 р. довгострокова заборгованість переводиться в поточну з одночасним списанням залишкової суми дисконту (23695 – 3456 – 3358 – 3265 = 13616)	505	611	100000
	977	505	13616
	793	977	13616
15.11.2021 р. повернення поворотної фінансової допомоги	611	311	100000
Б) Проводки у кредитора			
Видана поворотна фінансова допомога	183	311	100 000
Приведення суми допомоги до теперішньої вартості 31.12.2019 р.	977	183	23695
	793	977	23695
31.03.2020 р. та на кожну наступну дату балансу (суми з таблиці)	183	746	3456
	746	793	3456
31.12.2021 р. довгострокова заборгованість переводиться в поточну з одночасним списанням залишкової суми дисконту (23695 – 3456 – 3358 – 3265 = 13616)	377	183	100000
	183	746	13616
	746	793	13616
15.11.2021 р. повернення поворотної фінансової допомоги	311	377	100000

Суб'єкти бухгалтерського обліку, які застосовують міжнародні стандарти фінансового обліку, доходи чи витрати за дисконтними різницями відображають навіть тоді, коли довгострокові боргові зобов'язання переведені у поточні, якщо дисконтна різниця є суттєвою [9].

. Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки: дисконтні різниці, що виникають внаслідок дисконтування довгострокових боргових зобов'язань слід відображати у складі інших доходів чи витрат; при застосуванні Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку при переведенні довгострокових боргових зобов'язань у поточні, всі дисконтні різниці повинні бути списані і на

наступні дати така дебіторська заборгованість відображається за чистою реалізаційною вартістю, а кредиторська — за сумою погашення; при застосуванні Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку доходи чи витрати за дисконтними різницями відображаються до тих пір, доки дисконтна різниця за прийнятою обліковою політикою є суттєвою.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>

3. Лень В. С. Про ставки дисконтування (відсотка) за довгостроковими борговими зобов'язаннями / В. С. Лень, В. В. Гливенко // Теорія і практика розвитку наукових знань: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції м. Київ, 19–20 лютого 2020 року. Київ: МЦНІД, 2020. С. 13–15. URL: <http://ekona.org.ua/repository/view/507/>

4. Лень В. С. Щодо оцінки довгострокових боргових зобов'язань на дату балансу / В. С. Лень, В. В. Гливенко // Економіка, фінанси, облік та право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 5 березня 2020 р.): у 5 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч. 3. С. 15–20. URL: <http://www.economics.in.ua/2020/03/3.html>

5. Адамович Н. Долгосрочная задолженность: как дисконтировать? / Н. Адамович. URL: <https://buhgalter911.com/news/news-1046442.html>

6. Голов С. Ф. Дисконтирование по правилам Минфина / С. Ф. Голов // БухгалтерияUA. № 50. 2019. URL: <https://buh-ua.com.ua/ru/doc/56022/diskontirovanie-po-pravilam-minfina>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

8. Методичні рекомендації щодо розрахунку ефективної ставки відсотка за фінансовими інструментами в банках України, схвалені Постановою Правління Національного банку України від 01.06.2011 № 171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0171500-11#n11>

9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, обліку і маркетингу
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
м. Дніпро, Україна*

*студентка економічного факультету
Придніпровської державної академії будівництва та архітектури
м. Дніпро, Україна*

Протягом багатьох років розвитку суспільства, майже у кожній сфері розвитку можна побачити суперечності між природою та людиною, а також між окремими суб'єктами усієї ланки суспільних відносин. Ці суперечності зумовлюють появу багатьох видів ризиків, серед яких виділяють стихійне лихо і нещасні випадки. Отже, саме страхування життя є важливим інструментом соціального захисту населення і джерелом інвестування національної економіки.

Страхування життя — це насамперед захист та безпека Вас та Вашої родини, що також дає хоч невелику, але впевненість в тому, що накопичені кошти принесуть Вам певний статок у майбутньому. Страхування життя — це довгострокове страхування, де договір укладається на період не менше ніж три роки і покриває ризик, що має двоаспектну форму прояву: дожиття страхувальника до закінчення терміну страхування чи смерть у період дії договору. Страхувальники вносять страхові платежі щомісячно, щоквартально, щорічно [2, с. 208].

Страхова сума накопичується самим страхувальником з урахуванням норми доходності, яку нараховує страхова компанія на сплачувані внески. На поточний момент величина норми доходності урегульована Законом України «Про страхування» в межах 4% річних. Договором страхування життя обов'язково передбачається збільшення розміру страхової суми та (або) розміру страхових виплат на суми (бонуси), які визначаються страховиком один раз на рік за результатами отриманого інвестиційного доходу від розміщення коштів резервів із

страхування життя за вирахуванням витрат страховика на ведення справи у розмірі до 15 відсотків отриманого інвестиційного доходу. Страхова сума виплачується як за ризиком дожиття безпосередньо страхувальникові, так і за ризиком смерті вигодонабувачам з інвестиційним доходом. В разі дострокового припинення дії договору страхування виплачується викупна сума, що відповідає сумі накопичених внесків за вирахуванням витрат за веденням справи [7].

Основна мета страхування життя — накопичування коштів для фінансової впевненості, тому таке страхування називається ще накопичувальним. Цей вид страхування принципово відрізняється від інших ризикових видів страхування, тим що кошти людині повертаються в обох випадках — як у випадку смерті Застрахованої особи, так і у випадку дожиття особи до дати визначеної договором [4, с. 376].

За світовим досвідом можна побачити, що страхування життя людини розглядалося з боку досить вигідного депозиту на майбутнє. Застрахована людина може через певну кількість років розраховувати на страхову суму у випадку дожиття до закінчення терміну дії договору, або отримати компенсацію у вигляді цієї ж суми в разі настання страхового випадку. Отже, страхування життя сприяє полегшенню передачі майна, створенню грошових фондів для різних цілей (наприклад, витрат на успадкування або поховання). Багато вчених та сама класифікація страхування передбачає поділ його на види та підвиди. Шляхом цього страховики розробляють певні спільні (або єдині правила) для страхування об'єктів залежно від характерних для них ризиків. Також завдяки цьому є можливість застосовувати методи розрахунку тарифів, що розробляють в залежності від видів страхування.

Сучасний період розвитку української держави, починаючи з 1991 року, характерний зародженням, формуванням та розвитком незалежного страхового ринку в Україні. Це період інтенсивної появи страхових компаній, період поділу страхового ринку, який раніше монопольно належав Держстраху. Зрозуміло, що для успішного розвитку страхової діяльності потрібні не лише самі страхові компанії, а, як у розвинених суспільствах, нормативно — правова база, управлінські інститути, досвід на навик роботи в умовах цивілізованої конкуренції, професійна освіта, довіра страхувальників до страховика (позитивна страхова психологія). За умов позитивного загальноекономічного розвитку в Україні та посилення інтересу до приватного забезпечення в старості, здається, прийшов час, коли необхідно прискорити також і розвиток страхування життя шляхом покращення рамкових умов. Завдяки новим рамковим умовам у сфері страхового права та новій

організації контролю на правовому та організаційному рівнях вже були зроблені перші важливі кроки, які сприяли розвитку та посиленню ринку страхування життя.

На жаль, нині ринок страхування життя в Україні є недостатньо розвиненим і потребує суттєвих трансформацій. З усіх криз, з якими стикалась українська економічна та фінансова сфери, військово-політична та економічна нестабільність останніх років найбільш сильно вплинула на цей сегмент страхового ринку, що призвело до зниження чисельності працюючих компаній зі страхування «life» та посилення монополізації цього ринку. За даними станом на вересень 2019 року, в Україні налічувалось 23 зареєстровані страхові компанії, що спеціалізуються саме на страхуванні життя. Так, 96,7% премій отримують лише 10 з них. В таблиці 1 можна побачити рейтинг страхових компаній зі страхування життя за період 2019 року.

Таблиця 1
9 2019
[5]

		30.09.2019,
1	МЕТ ЛАЙФ	769 098
2	АСКА-ЖИТТЯ	486 111
3	ARX LIFE	360 586
4	УНІКА ЖИТТЯ	346 395
5	ТАС	292 951
6	РЗУ УКРАЇНА СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ	128 125
7	ІНГО УКРАЇНА ЖИТТЯ	15 156
8	КД-ЖИТТЯ	9 145
9	ВСЬОГО	2 407 567

Отже, із проведеного аналізу можемо сказати, що вітчизняний ринок страхування життя перебуває на стадії свого розвитку. І, хоча, існує безліч проблемних питань, які потребують негайного вирішення, все ж перспективи подальшого його розвитку та можливість досягнення європейського рівня є. До найважливіших завдань вітчизняного ринку страхування життя належить активізація залучення грошових коштів заможного населення. Однак, це нелегке завдання, оскільки саме така ланка населення не довіряє вітчизняним страховикам і купляє поліси закордоном.

Проте, незважаючи на дестабілізаційні процеси, найбільші компанії продовжують свою діяльність в цьому напрямі і мають позитивні результати. Яскравим прикладом може слугувати СК «МЕТ ЛАЙФ», яка навіть в умовах кризи досягає зростання ключових показників діяльності і пропонує широкий спектр страхових продуктів з гнучкими умовами. Загалом можна стверджувати, що на український ринок страхування життя впливає система дестабілізуючих факторів, які здійснюють прямий та опосередкований вплив на цю сферу.

Рушійною силою і запорукою в ефективному функціонуванні і розвитку вітчизняного ринку страхування життя є досконале законодавство. Власне, над чим варто добре попрацювати нашому уряду. В Україні страхове законодавство розроблене досить повно, але все ж таки потребує удосконалення, змін та доповнень. До першочергових завдань у сфері державного регулювання страхової діяльності, слід віднести оптимізацію податкового законодавства у сфері страхування життя.

Страхування життя є одним з центральних видів страхування та має велике соціально-політичне значення. Майже в усіх промислово-розвинутих країнах воно є випробуваним та популярним інструментом для індивідуального забезпечення в старості та для сім'ї померлого. Таким чином, добровільне страхування життя, безперечно є найважливішим механізмом добровільного забезпечення в старості. Також і у більшості країн Центральної та Східної Європи, які реформуються, страхування життя набуває все більшого значення.

На нашу думку, страхова справа загалом і страхування життя зокрема тісно пов'язані з багатьма важливими секторами економічної діяльності країни. Тому необхідно ретельно узгоджувати заходи щодо посилення діяльності та запровадження політики, яка призведе до поліпшення соціального рівня життя населення, зокрема посилення рівня приватного пенсійного забезпечення через страхування життя з усіма важливими аспектами та діючими особами.

1. Страхування: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К.: Знання-Прес, 2008. 1019 с.

2. Александрова М. М. Страхування: [навч.-метод. посіб.] / М. М. Александрова. К.: ЦУЛ, 2002. 208 с.

3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Страхові послуги: Підручник / Т. А. Говорушко К.: Центр учбової літератури. 2011. 376 с.

5. Онлайн-журнал про страхування «Фориншурер». URL: <https://forinsurer.com>.

6. Клапків Ю. М. Аналіз інституціонального розвитку ринку страхування життя в Україні / Ю. М. Клапків // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. № 25. Частина 2. Херсон, 2017. С. 131–134.

7. Верховна Рада України Законодавство України: Закон про страхування. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу та логістики
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна*

*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри маркетингу та логістики
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна*

Система освіти та організація проведення наукових досліджень пов'язана з реалізацією процесу поширення знань та є найважливішим компонентом життя. Освіта охоплює діяльність сформованих суспільних інститутів, які здійснюють підготовку молоді до життя на основі отриманих знань в дошкільних дитячих установах, в середніх спеціальних установах, професійно-технічних закладах та закладах вищої освіти.

Сьогодні на допомогу класичним технологічним аспектам освіти та організації проведення наукових досліджень студентів приходять нові, зокрема, інтерактивні технології навчання.

Інтерактивна модель освіти та організації проведення наукових досліджень студентів передбачає застосування технологічного підходу і бачиться авторам як застосування у навчанні сукупності інтерактивних технологій, загальною ознакою яких є принципи інтеракції: багатостороння комунікація, взаємодія і взаємонавчання студентів, кооперована навчальна та науково-пошукова діяльність з відповідними змінами у ролі і функціях як тих, хто навчається, так і викладачів.

Інтерактивне навчання може бути розділене на такі види:

- групове навчання та науково-пошукова діяльність;
- навчання та науково-пошукова діяльність у грі;

- навчання та науково-пошукова діяльність у дискусії;
- заняття у вигляді тренінгу або конференції.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, Інтернету зумовили розвиток електронного навчання (e-learning), мобільного навчання (m-learning), змішаного навчання (blended-learning), що нині використовуються в процесі навчання та науково-пошукової діяльності у закладах вищої освіти. Ці технології дозволяють реалізувати неперервне навчання — навчання впродовж життя.

Дистанційне навчання — новий засіб реалізації процесу навчання та науково-пошукової діяльності, в основі якого використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, які дозволяють навчатися та займатися науковою роботою на відстані без особистого контакту між викладачем і студентом.

Для організації дійсно ефективного дистанційного навчання необхідна систематична робота з оболонкою як студента, так і тьютора.

Сумський національний аграрний університет для організації навчання та науково-пошукової діяльності студентів активно використовує систему дистанційного навчання «Moodle» (Modular Object Oriented Distance Learning Environment), яка відноситься до вільного програмного забезпечення освіти. Тобто доступ до неї є вільним та безкоштовним. Ця система відмітна тим, що враховує педагогічні аспекти, що базуються на пізнавальній психології, а саме на засадах конструктивізму. В цій системі встановлюються такі ролі: студент переймає роль активного суб'єкта, що самостійно набуває знань, формує свою власну систему вмінь та навичок, звісно за допомогою певних джерел, а роль викладача у цій схемі зводиться до мотивування та підтримки тих, хто навчається, підготовки інформаційних джерел, що використовуються при самостійному вивченні тощо.

Використання платформи «Moodle» при викладанні та здійсненні науково-пошукової роботи є ефективним засобом, що відкриває нові можливості в учбовій діяльності, які дозволяють по-новому організувати навчальний процес та стимулювати мотивацію навчання, розвиток творчих сил студентів, що дозволяє виробити у студентів специфічні уміння, які не можуть бути сформовані на етапах навчання без використання інформаційних технологій.

Стандартний курс для навчальної та науково-пошукової роботи студента складається з таких елементів: відомості про автора; робоча програма; друковані та Інтернет-джерела; глосарій; теоретичний навчальний матеріал; мультимедійне забезпечення; практичні заняття; завдання до самостійної роботи; індивідуальні творчі завдання; завдання для пошукової та наукової роботи, тестування.

У цілому, у процесі роботи з дистанційним курсом на платформі «Moodle» отримуються нові навички, уміння та розширюється досвід роботи студентів з програмним забезпеченням навчального та пошукового призначення.

Отже, система інтерактивного навчання та науково-пошукової роботи з використанням елементів дистанційного навчання у поточний час продовжує своє бурхливе поширення. Немає сумнівів, що дистанційне навчання увійде в 21 століття як найефективніша система підготовки і безперервної підтримки високого рівня кваліфікації фахівців.

Робота в інтерактивному режимі сприятиме розвитку: комунікабельності; умінь до організації навчального середовища; формування вмінь до самостійної діяльності; вміння створювати ситуації, що спонукають до інтеграції знань для розв'язання висунутої проблеми. Також це є ефективним елементом при організації безперервної та віддаленої наукової роботи зі студентами.

1. Бессалова Т. В. Можливості та перспективи розвитку дистанційної освіти в Україні / Т. В. Бессалова // «Гілея: науковий вісник»: Збірник наукових праць. К., 2012. Вип. 60. С. 597–600.

2. Закон України «Про національну програму інформатизації». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>

3. Ковалинська І. В. Можливості використання електронного навчального простору / І. В. Ковалинська // URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchdpu/ped/2012_101/koval.pdf

4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>

5. Платформа дистанційного навчання Moodle Сумського НАУ. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/>

3.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна*

Актуалізація навчання іноземним мовам у вищому навчальному закладі визначається зростанням міжнародних контактів, якісними змінами у процесах міжнародної економіки, техніки, сільського господарства і, як наслідок цього, — потребою оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, необхідним для взаємодії, співробітництва та взаєморозуміння представників різних культур.

Одним із резервів інтенсифікації навчально-виховного процесу з іноземної мови є створення єдиної системи аудиторної та позааудиторної роботи з предмету. Мала кількість годин, відведених на вивчення іноземної мови за програмою немовного вищого навчального закладу, недостатня щільність занять та те, що вивчення мови на більшості факультетів аграрних вузів закінчується на першому курсі, робить факультатив єдиною формою продовження вивчення та удосконалення знань студентів з іноземної мови.

Основними завданнями факультативних занять є поглиблення знань студентів, розвиток їх творчих здібностей та пізнавальних інтересів, підготовка їх до майбутньої праці. Позааудиторні заняття узагальнюють вивчений матеріал, доповнюють його, демонструють студентам результати оволодіння мовою і сприяють подальшому удосконаленню умінь та навичок.

В основі функціонування системи факультативної роботи з іноземної мови лежать такі принципи: принцип зв'язку з життям, комунікативної активності, урахування вікових та індивідуальних особливостей

студентів, принцип урахування рівня мовленнєвої підготовки студентів та взаємозв'язку з обов'язковими заняттями, поєднання колективних, групових та індивідуальних форм роботи та принцип міжпредметних зв'язків у підготовці та проведенні факультативу.

На основі багаторічної роботи можна зробити висновок, що факультативний курс відрізняється від обов'язкового своєю структурою, методами та засобами навчання, його організацією. На відміну від аудиторних факультативні заняття є не обов'язковими, і студенти включаються до них на добровільних засадах, відповідно до своїх бажань, нахилів, запитів та інтересів. Звичайно, факультатив можливий лише при високій якості викладання іноземної мови та авторитету цієї дисципліни у навчальному закладі. Поскільки йде невеликий приріст лінгвістичного матеріалу, в основному лексичного (новий граматичний матеріал не вводиться), головна увага приділяється розмовній мові. На відміну від обов'язкового курсу студенти самостійно знайомляться з лексикою, оскільки прийоми навчальної праці, зокрема робота над значенням та формою слова, їм відома з обов'язкового курсу, а також і уміння користуватися словником та довідковою літературою.

Відповідно до вимог програми з іноземних мов, студенти повинні оволодіти вмінням сприймати і розуміти іншомовні тексти побутового, професійно спрямованого, наукового та суспільно-політичного характеру, розуміти мову співбесідника в ситуаціях спілкування. Однак, досвід роботи свідчить, що сформованість умінь аудіювання у студентів не завжди досягає програмного рівня, а це часто є причиною порушення комунікації. Факультативні заняття дозволяють розвивати у студентів навички та вміння аудіювання. Однак, на відміну від обов'язкових занять, аудіювання на факультативі в більшій мірі виступає як джерело інформації, зразок для висловлювання, стимулює бесіду, дискусію, а інколи служить прологом до неї.

Деякі особливості, які слід браги до уваги при плануванні та організації завдань, має і удосконалення мовленнєвих умінь та навичок на факультативному занятті. Змістом усної мови студентів повинні бути знання, отримані на заняттях з інших дисциплін, які вивчаються у вищому навчальному закладі. Необхідно вимагати творчого відтворення студентами мовного матеріалу в нових ситуаціях спілкування.

Факультативні заняття забезпечують студентам також можливість більше читати іноземною мовою. Таке читання приваблює як мета, так і засіб навчання. В деяких випадках читання є базою для рецептивного та експресивного видів мовленнєвої діяльності, в інших — воно використовується з метою добування інформації, служить засобом задоволення пізнавальних потреб.

З урахуванням індивідуальних професійних інтересів студентів на факультативних заняттях їм дається завдання з науково-технічного перекладу. Велике задоволення викликає у студентів можливість допомогти спеціалістам інших кафедр у перекладі наукової літератури іноземними мовами. Необхідною умовою виконання грамотного науково-технічного перекладу є певний обсяг знань в тій галузі науки, про яку йдеться в перекладі.

Факультативні заняття можна вважати також одним із резервів розвитку лінгвокраїнознавчої компетенції студентів.

Ще однією особливістю факультативного курсу є відсутність оцінок, виражених у балах. В кінці курсу виставляється залік. Формою контролю роботи групи можуть бути олімпіади, конкурси, конференції. Зменшення домашнього завдання, демократичний, а не авторитарний стиль роботи викладача також відповідають духу факультативу.

Слід також зазначити, що зміст факультативного курсу змінився за останні роки, порівняно з попередніми. Якщо раніше студенти йшли на цей курс з метою поглиблення знань та удосконалення умінь і навичок у перекладі наукової літератури за своїм фахом, то тепер — у зв'язку з тим, що все більше студентів мають можливість проходити виробничу практику в зарубіжних країнах, перевага надається розмовній мові. Збільшився інтерес студентів також і до ділового листування.

До інших видів позааудиторної роботи можна віднести: олімпіади (для студентів 1 курсу), конкурси на кращий переклад фахового тексту, доповіді іноземними мовами на студентських наукових конференціях та тематичні вечори, де беруть участь студенти різних курсів.

Проведення конкурсів та олімпіад допомагає викладачам активізувати повторення вивченого матеріалу, закріпити набуті вміння та навички, зробити вивчення дисципліни привабливим. Прагнення помірятися своїми силами, перевірити знання, вміння та навички в змаганні з друзями, можливість дізнатися про щось нове надають діяльності студентів свідомий, мотивований характер. Існує ряд вимог до підготовки та проведення конкурсів, дотримання яких забезпечує їх навчально-виховну ефективність.

При наявності всіх об'єктивних даних для організації та проведення факультативу та інших видів позааудиторної роботи з іноземної мови велике значення має пропаганда цього курсу. Головна роль у пропаганді належить добре налагодженому навчанню іноземним мовам, але в рамках обов'язкового курсу. Саме обов'язковий курс, його результативність для студентів створює престиж дисципліни, що в свою чергу викликає у студентів бажання поглибити та розширити свої знання з цього предмету.

1. Планування аудиторної роботи студентів на заняттях з англійської мови [Текст]: навч. посіб. / Київ. нац. лінгв. ун-т; [уклад. Н. В. Москалюк]. К.: Ленвіт, 2011. 132 с.: рис., табл. Бібліогр.: С. 129–131.

2. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія / під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2015. С. 444.

3. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти / О. Б. Тарнопольський. Київ: ІНКОС, 2006. 248 с.

4. Nation P. Learning vocabulary in another language / P. Nation. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 274 p.

*доцент кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін
Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна*

Сучасному суспільству необхідний соціально активний, творчий, юридично грамотний фахівець, який розуміє соціальну цінність права та вміє користуватися своїми правами й свободами, грамотно захищати інтереси клієнтів, попереджати їх від неправомірної поведінки [1, с. 14].

Однак, рівень правових знань, умінь та навичок студентів не повною мірою задовольняє потреби сучасної освіти та розвитку правової держави. Аналіз практики викладання дисципліни «Правознавство» у вищих аграрних навчальних закладах показує, що дидактико-виховний потенціал формування правової компетентності, закладений у цьому предметі, використовується недостатньо. Випускники аграрних вищих навчальних закладів мають прогалини в знаннях з теорії права, не мають навичок практичного застосування правових знань і професійно-правових умінь, не мають достатнього рівня правової грамотності. Ці проблеми значною мірою зумовлені тим, що в процесі професійної підготовки недостатньо враховується характер і обсяг правових знань, професійно-правових умінь, не розроблено умови до оптимального відбору змісту правових дисциплін для менеджерів вищих аграрних навчальних закладів, не враховуються особливості правової підготовки загалом [2, с. 14].

Актуальність дослідження зумовлена також протиріччями між: вимогами сучасного суспільства до правової підготовки особистості й недостатньою правовою підготовкою майбутніх фахівців; рівнем підготовки майбутнього фахівця й недостатньо повним використанням можливостей правознавчих дисциплін для формування фонду актуальних правових знань менеджерів; необхідністю формування правової компетентності менеджерів та недостатнім рівнем

навчально-методичного забезпечення. У зв'язку з цим питання формування правової компетентності у менеджерів вищих аграрних навчальних закладів повинно розглядатися як пріоритетне в системі професійної підготовки майбутніх фахівців [2, с. 14].

Водночас у педагогічній теорії і практиці немає єдиного підходу до визначення поняття права компетентність, не чітко визначено її сутність, структуру, недостатньо розроблено критерії та рівні її сформованості. Вирішення зазначених вище проблем потребує наукового обґрунтування педагогічних умов формування правової компетентності менеджерів у процесі професійної підготовки з урахуванням вимог педагогічної та юридичної науки і практики. За результатами аналізу психолого-педагогічних досліджень співвідношення понять компетенція й компетентність з'ясовано, що компетентність — це інтегративна професійна риса особистості, що виявляється в загальній здатності й готовності до діяльності, заснованій на знаннях і досвіді, набутих у процесі навчання та соціалізації й зорієнтованих на самостійну й успішну участь у діяльності; а компетенція — це сукупність основних теоретичних знань, практичних навичок та вмінь, здібностей та рис, властивих особистості, що складають її готовність до накопичення знань та їх використання на власному практичному досвіді.

Правова компетентність є важливою складовою професійної компетентності менеджера. З урахуванням вимог сучасних підходів виокремлено взаємозумовлені компоненти правової компетентності менеджерів вищих навчальних аграрних закладів: мотиваційно-ціннісний (особистісна та професійна потреба в правовій інформації, позитивне ставлення до права; потреба в правовій самоосвіті; правові переконання; правомірна поведінка; позитивне ставлення до правового навчання й виховання; здатність до застосування правових знань на практиці), когнітивний (комплекс знань основ Конституції України; законів, що регулюють освітню діяльність; прав і свобод людини й громадянина; основ теорії держави і права, конституційного, адміністративного, цивільного, трудового, екологічного, кримінального й сімейного права; правових основ захисту прав і свобод людини й громадянина; специфіки проведення позакласних заходів), комунікативний (наявність комунікативних здатностей: уміння розуміти колег, їхні особистісні особливості та ціннісні правові настанови), діяльнісно-рефлексивний (уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, відбирати правову інформацію для вирішення завдань правового навчання; аналізувати свій навчальний предмет, виокремлюючи в його змісті елементи права, інтерпретувати текст правових джерел, оперувати поняттями з різних галузей права, оцінювати

позитивні властивості й недоліки правової інформації та доводити її до своїх колег; уміння здійснювати пошук у комп'ютерних правових системах «ЛІГА-ЗАКОН», «Нормативні акти України» тощо).

Мотиваційно-ціннісний компонент правової компетентності — це позитивне ставлення менеджера до професійної діяльності з позиції норм законодавства про освіту, усвідомлення необхідності та наявності бажання здійснювати професійні дії. Мотиваційно-ціннісний компонент сприяє ефективній професійній діяльності менеджера з позиції правових знань, умінь та навичок, створювати високу особистісну зацікавленість в підвищенні власної правової підготовленості. Когнітивний компонент спрямований на формування у менеджера певного обсягу знань, що в подальшому будуть умовою для здійснення правових професійних дій.

Правова компетентність менеджера — високий ступінь оволодіння системою правових знань у професійній діяльності, сформовані професійно-правові вміння та практичні навички їх застосування.

Формування правової компетентності у менеджерів передбачає наявність розвиненої правосвідомості, знання прав і свобод людини та громадянина, основ національної правової системи й освітнього законодавства, уміння орієнтуватися в потоці правової інформації, позитивного ставлення до правового навчання, здатність до застосування правових знань у власній професійній діяльності. Отже, правова компетентність у цьому випадку є одним із найважливіших елементів професійної підготовки менеджера вищого аграрного навчального закладу.

Для формування правової компетентності менеджерів у процесі професійної підготовки повинні бути створені відповідні педагогічні умови: професійна орієнтація навчального процесу на підготовку менеджерів, які володіють правовими нормами, поважають їх та усвідомлюють значення права в суспільстві; установка на необхідність оволодіння правовими знаннями, професійно-правовими вміннями для задоволення особистих і професійних потреб менеджерів, розвиток індивідуально-правових якостей менеджерів; орієнтація менеджерів на необхідність правової самоосвіти, як основної умови професійного росту; побудова навчального процесу на засадах особистісно-зорієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів; реалізація правової освіти менеджерів протягом усього періоду їхнього навчання в межах навчальної, наукової, професійної діяльності на основі застосування інтерактивних технологій; реалізація міжпредметних зв'язків у процесі формування правової компетентності, поєднання аудиторної й позааудиторної роботи.

Правова компетентність фахівця є динамічною характеристикою, що відображає зміни в оволодінні ним відповідними знаннями з різних навчальних дисциплін. Це зумовлює реалізацію міжпредметних зв'язків у процесі формування правової компетентності, яку ми визначаємо ключовою умовою ефективного формування правової компетентності менеджерів.

Для формування правової компетентності менеджерів застосовують інтерактивної технології, які містять нетрадиційні форми, активні методи (дебати, дискусії, презентації, творчі проблемні завдання, професійні ситуаційні завдання, ділові ігри) та засоби навчання (вербальні, аудіовізуальні, програмні, мультимедійні), а також Інтернет-ресурси. Такий добір форм, методів, засобів, адекватних змісту навчання, реально забезпечує опанування менеджерами правових вмінь і навичок; сприяє саморозвитку особистості й формування в менеджерів уявлень про застосування права у своїй професійній діяльності. Виховання свідомого ставлення до законів, правил поведінки, прийнятих у суспільстві, перетворення поваги до права в переконання вимагає розвитку вмінь аналізувати факти, події, поведінку свою та оточуючих, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, порівнювати, узагальнювати правову інформацію, виділяючи в ній головне.

Професійна підготовка відкриває перспективу для більш ґрунтовного вивчення проблеми формування правової компетентності та специфіки відбору змісту правової освіти для організації професійної діяльності в умовах становлення України як правової держави з урахуванням найсучасніших технологій навчання й чинного законодавства.

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. М. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К.: К.І.С., 2004. С. 45–51.

2. Ключкова Д. М. Формування правової компетентності сучасного фахівця у процесі професійної підготовки / Д. М. Ключкова // Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ ст. «Соціалізація та соціальна адаптація особистості»: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2010. С. 89–93.

4.

*доцент кафедри психолого-педагогічних дисциплін
Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна*

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що сучасне ринкове реформування економік розвинутих держав зіткнулося з проблемою бідності і її легалізацією та неспроможністю людей, які мають значний капітал, психологічно адаптуватися до багатства.

Психологічні особливості ставлення до грошей виявляються в структурі витрат, заощадженні коштів, в почуттях до бідних і багатих, в проблемах провини, тривоги, напруги, дискомфорту, які виникають при втраті контролю свого фінансового становища. З'являються перші економіко-психологічні дослідження «грошової» типології особистості. Гроші є важливим компонентом економічної соціалізації. Відчуття себе бідним чи багатим здійснює вплив на формування її спрямованості і професійного вибору. Уявлення про багатство і бідність пов'язане з уявленнями про соціальну нерівність.

Метою нашої статті є дослідження впливу матеріального достатку на психологію людини.

Дана тема була висвітлена в роботах таких вчених: В. Вундта, Х. Голдберга, Р. Кеттела, Т. Корлі, О. Богуцького, С. Абрамова. Ще у IV столітті до нашої ери Платон у трактаті «Закон» торкався питань співвідношення багатства і бідності. Аристотель у праці «Політика» теж говорить про проблему бідності й багатства. За Аристотелем, переважання одного з цих елементів визначає відповідну форму державного устрою.

Основні положення, що визначають загальні теоретико-методологічні основи щодо подолання бідності, базуються на концепціях

провідних представників економічної думки XVIII–XX ст.: Ч. Бута, О. Льюїса, Т. Мальгуса, К. Маркса, Ж. Прудона, Д. Рікардо, С. Раунтри, А. Сміта, Г. Спенсера, П. Таунсенда, Ф. Хайека [1].

Сприйняття грошей суб'єктивне, і воно впливає на їх використання. Неоднаково витрачаються крупні і дрібні купюри: крупні швидше асоціюються з накопиченням, а дрібні — зі споживанням.

Психологічне «забарвлення» грошей пов'язане з джерелом походження конкретної суми. Дбайливому і економному ставленню до заробітної платні часто протистоїть марнотратне ставлення до несподіваного доходу, наприклад, премії, і особливо до яких-небудь незаслужених грошей. При дослідженні вікової kleptomанії виявилось, що вкрадені гроші частіше витрачаються на неблаговидні справи, ніж гроші, отримані від батьків [2].

Дослідження, проведені А. Л. Журавльовим, свідчать про те, що позитивне ставлення особистості до таких еквівалентів грошей як дорогі метали (золото, платина), позитивно пов'язане з психологічною готовністю до придбання предметів мистецтва. І навпаки, віддання переваги особистістю твердій валюті (наприклад, долару), як формі грошей, може гальмувати психологічну готовність до придбання предметів мистецтва і інших культурних цінностей [3].

Ставлення особистості до витрачання грошей може бути різним, залежно від того, які це гроші за формою володіння ними: одноособною або розділеною з іншими людьми. При цьому ще дуже важливо, як представлені інші співвласники: особисто (наприклад, конкретні члени сім'ї, партнери, співзасновники) або безособово (гроші можуть належати фірмі, організації в цілому). Психологічна готовність до витрачання грошей безособового власника, але розпорядником яких у даному випадку все-таки є людина, вища.

Використання грошей регламентується психосоціальними нормами і соціальними цінностями [1].

У різних дослідженнях пропонують декілька пояснень патології, пов'язаної з грошима: переживання раннього дитинства, пережиті в дитинстві бідність, період економічної кризи або явні (порівняно з оточуючими) економічні труднощі стають для деякого стимулом до накопичення великих капіталів [2].

Психосоціальні норми використання грошей змінюються з часом.

Гроші оточені величезною кількістю парадоксів, брехні, безглуздостей і лицемірства, вони є прямим індикатором значущості людини. Ті, хто прагне до них, досить часто піддаються приниженню і залякуванню з боку тих, хто їх має. Лицемірство по відношенню до грошей поширене всюди — їх публічно зневажають, але таємно жадають, їх

розглядають як мало не найважливішу річ на світі, але при цьому говорять про них, як про незначну дрібницю.

Нас зацікавило питання ставлення студентської молоді до заробляння грошей. Тому було проведено дослідження спрямованості на «працю-гроші» студентів випускних курсів Уманського національного університету садівництва. Всього в дослідженні взяли участь 125 осіб. Було використано методику «Оцінка спрямованості на працю — гроші» [4]. В результаті дослідження ми отримали такі результати: 75% студентів зорієнтовані на заробляння грошей, а 25% - на сам процес праці. Також було проаналізовано вплив статі на спрямованість особистості на «працю-гроші». Досліджено, що хлопці більше віддають перевагу процесу заробляння грошей, а дівчата - зорієнтовані на сам процес праці. На нашу думку, це пояснюється тим, що хлопців, як представників сильної статі, більше цікавить кінцевий результат їх роботи, виражений матеріально. Передусім це пов'язано зі статевим стереотипом, прийнятним у суспільстві: чоловік повинен забезпечити сім'ю матеріально, незалежно від професії і посади. Дівчат же більше цікавить сам процес праці, тому що жінка психологічно більше зорієнтована на сім'ю, ніж на роботу. Хоча останні дослідження психологів показують, що жінки намагаються і в професійному, і в матеріальному плані не відставати від чоловіків.

У нашій роботі ми виявили, що ставлення людини до грошей обумовлюється особистісними особливостями, статтю, віком, а також соціально-культурним оточенням, економічним статусом. З'ясовано, що люди довше зберігають здоров'я, залишаються психічно урівноваженими і фізично міцними, якщо не відмовляють собі у задоволенні витрачати гроші. У людей, які відмовляють собі у всьому, нижчі показники в особистих, фінансових досягненнях, переважає песимістичний настрій.

Психологія заробляння грошей повинна будуватися на наступних істинах: а) навколо нас безліч можливостей і шляхів заробітку, необхідно тільки зрозуміти, який спосіб підійде саме тобі; б) гроші і професія часто не пов'язані між собою. Більшість людей багатіють не на тій роботі, якій вони вчилися в інституті; в) шукайте те, на чому заробиш. Невірно розпорядження грошима позбавляє радості від їх наявності. У цьому випадку спрацьовує як скупість і жадібність, так і надмірне марнотратство. Гроші потрібно витрачати з розумною економією. Звичайно, дана проблематика потребує подальшого вивчення.

1. Зубіашвілі І. Соціально-психологічна сутність грошей // Соціальна психологія. 2008. № 1 (27). С. 128–141.
2. Зубіашвілі І. Ставлення до грошей як фактор економічної соціалізації старшокласників: Автореф. дис. канд. психол. наук. К. 2009.
3. Москаленко В. Сучасні напрямки досліджень в економічній психології // Соціальна психологія. 2004. № 3(5). С. 3–21.
4. Пачковський Ю. Ф. Психологія підприємництва // Навчальний посібник. Львів, 2001. 276 с.

5.

*студентка кафедри реклами і зв'язків з громадськістю
факультету міжнародних відносин
Національного авіаційного університету
м. Київ, Україна*

В сучасному світі спорт стає соціальним явищем світового масштабу. Ми є свідками зростання його авторитету і впливу в світі, що вимагає особливого підходу до вивчення його соціально-значущих функцій. Слід звертати увагу на суперечливий характер цього соціального феномена, на його позитивні і негативні сторони. Крім суперечливості соціальних функцій спорту, важливим питанням є проблема розмежування понять «спорт» і «фізична культура». В процесі підвищення культурної значущості спорту фізична культура і масовий спорт далеко відстали від професійного спорту.

Це свідчить про те, що в сучасному суспільстві вони переслідують різні потреби і інтереси. «Масовий спорт залишається елементом культури суспільства, а високі спортивні досягнення, які стають все більш професійними, перетворюється в цивілізаційне явище» [1, с. 29–30].

Як соціально — комунікативна діяльність спорт реалізується в формі: спілкування, управління і наслідування. Сьогодні комунікативна складова стає все більш виразнішою, свідомість зростається із засобами комунікації, збільшується обсяг впливу мас-медіа, домінує візуальний аспект в культурі.

Форми спортивних змагань змінюються та формуються, виходячи з їх сприйняття суспільством, яке зазвичай є глядацьким, найвищі спортивні досягнення породжують моделі поведінки і при цьому трансформуються, оскільки спортивне змагання перетворюється в екранне

та розтиражоване видовище. На відміну від мистецтва, яке створює художній образ, спортивне змагання сприймається і підноситься як «справжнє», достовірне. Цей момент створює простір для зловживання та маніпуляцій, особливо в наші дні, коли засоби масової комунікації активно впливають на свідомість суспільства.

Таким чином, спортивне змагання — це не просто продукт індустрії спорту, а тип комунікативної ситуації, на вершині якої стоїть гра. Будь-які види спорту, командні або індивідуальні, об'єднує поняття «гра». Гра, змагання — це те, що приваблює глядачів і змушує їх відвідувати спортивні заходи і, звичайно ж, платити за це. Феномен «гри» часто ставав і стає предметом дослідження багатьох вчених і філософів. Серед найбільш вдалих спроб осмислення феномена спорту можна впевнено виділити праці Х. Ортега-і-Гассета і Й. Хейзінгі.

Джерелом виникнення спорту Х. Ортега-і-Гассет бачив вільну гру життєвих сил, що породжують спонтанне, антиекономічне, надлишкове зусилля. Спортивне зусилля філософ ставить вище трудового, бо в життя «найнеобхідніше ... те, що надмірно», інше ж «буде затоптане в землю». Відповідно, якщо вимушене, неминуче зусилля називати працею, «то найкращий приклад безцільного зусилля дає спорт» [2, с. 137–152].

Причину бурхливого розвитку спорту в XX столітті Ортега-і-Гассет вбачав у зміні соціокультурного пріоритету, яким в XIX столітті була робота, а в XX столітті — гра. В результаті, в XX столітті широко поширилося спортивно-святкове, карнавальне відчуття життя. Іншу причину поширення фізичних ігор філософ бачить в матеріалізації і «Бодіцентризмі» культурних установок, коли тіло стає наглядом для душі. Саме така дія і надає спорт в міру свого поширення серед молоді, відзначав Ортега-і-Гассет. Тут філософ підводить нас до розуміння ролі спорту при тоталітаризмі, де він виступає як інструмент духовного поневолення і придушення особистості.

Ідеї голландського культуролога Й. Хейзінга багато в чому протистоять Ортезі, а в чомусь доповнюють погляди іспанського філософа. Звернемося до його головної праці «*Homoludens*». У цій фундаментальній праці, посвяченій всебічному розгляду теорії та історії гри, автор приділяє увагу і тілесним ігор, в тому числі спорту.

Автор зазначає, що хоча спортивні змагання по своїй природі існують дуже давно у вигляді випробувань фізичної сили або швидкості — біг, плавання, веслування, «... ці форми змагання лише в незначній мірі беруть характер організованих ігор ...». Однак поряд з ними існують і інші форми, що розвиваються самі собою в грі з системою правил [3, с. 134].

У XIX столітті, зазначає Хейзінг, спортивні ігри сприймаються більш серйозно, правила посилюються і деталізуються, результати

зростають. Професіоналізація спорту витісняє з нього спонтанність і безпечність, тобто ігровий елемент. Професіонал вже не грає, він працює. В той же час, за Хейзінгом, в сучасному суспільному житті спорт відсторонюється від власне культурного процесу. Це пов'язано з відірваністю сучасного спорту від високої духовної культури, ритуальних свят і релігійного культу. Сучасний спорт, на відміну від давнини, вже не частина релігійного ритуалу, він позбавлений колишньої натхненності, не має ніякого органічного зв'язку зі структурою суспільства, навіть якщо і наказаний урядом, а висловлює скоріше інстинкти ... Незважаючи на галас, пише культуролог, жодна з форм сучасного спорту не творить стиль і культуру. «Не дивлячись на все своє значення для учасників і глядачів, він залишається безплідною функцією, в якій древній ігровий фактор здебільшого вже встиг зникнути [3, с. 141].

Сучасний спорт, за Хейзінгом, являє собою дію, що переходила в серйозне заняття, перероджується в гру, але зберігає репутацію серйозного. Вказує культуролог і на впровадження спортивного елемента в економіку і ділове життя, дух змагальності використовуються для отримання прибутку.

Розглядаючи спортивне змагання крізь призму лінгвосеміотичних характеристик спортивного дискурсу, які були детально викладені в роботі О. Панкратовой «Лінгвосеміотичні характеристики спортивного дискурсу». Змагання і гра співіснують в спорті, при цьому дослідники вказують на їх нетривіальну зв'язок з концептом «свобода». З одного боку, цей зв'язок проявляється в первісному розумінні гри як добровільної діяльності, яка здійснюється у вільний час і визначається людським волевиявленням. Дані характеристики гри притаманні багатьом спортивним іграм. У той же час в спорті професійному на протигагу свободі виступає несвобода або робота, яка характеризується як залежна, негативна і вторинна по відношенню до гри — незалежної, позитивної і взагалі первинної [4, с. 46–48].

1. Павлов Є. В. Феномен спорту в контексті дослідження сучасних цивілізаційних процесів, 2007. С. 29–30.

2. Ортега-і-Гассет Х. Про спортивно-святкове відчуття життя. Філософські науки, 1991. С. 137–152.

3. Хейзінг. Й. *Nomoludens*. У тіті наступного дня, 1992. С. 134–141.

4. Панкратова О. О. Лінгвосеміотичні характеристики спортивного дискурсу, 2005. С. 46–48.

6.

*доктор технічних наук, професор,
професор кафедри обчислювальної техніки
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

*студент-магістр кафедри обчислювальної техніки
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

З активним розвитком мережевих технологій та сервісів спостерігається невідпинне експоненційне зростання загальної кількості шкідливого програмного забезпечення, дії якого спрямовані на виведення з ладу обчислювальних вузлів. Водночас, відповідно до відкритих статистичних даних [4], крива кількості нових видів зловмисних програмних застосунків має спадний характер. Розробники засобів інформаційної безпеки звітують [1], що більше семидесяти п'яти відсотків обчислювальних вузлів, що були інфіковані, мали встановлені найновіші оновлення систем безпеки. Це свідчить про недосконалість існуючих засобів захисту, що спричинює неможливість вчасного виявлення та запобігання існуючим загрозам. У зв'язку з цим досить гостро постає питання необхідності посилення існуючих засобів безпеки інформаційних систем, шляхом винайдення нових способів ідентифікації загроз.

В сучасних інформаційних системах для забезпечення цілісності даних найчастіше застосовують апаратні та програмні засоби захисту

інформації (ПЗЗІ). Останні є найбільш поширеними завдяки гнучкості у використанні та можливості конфігурації під різні типи архітектур без необхідності виконання суттєвих змін у їх структурі.

Основні ПЗЗІ представлені у вигляді таких засобів: антивірусного програмного забезпечення, ідентифікації та автентифікації користувачів, протоколювання, керування доступом та засобів аудиту. Застосування таких спеціалізованих ПЗЗІ передбачає виявлення загроз шляхом використання ряду методів аналізу коду шкідливих застосунків. Серед них слід виокремити два основні підходи: статичний та динамічний аналіз.

За статичного аналізу не відбувається виконання шкідливого програмного забезпечення. Свідчення щодо небезпечності застосунків отримуються шляхом проведення аналізу метаданих файлів, сигнатур рядків, n-грам, викликів бібліотек, тощо. Даний підхід є досить ефективним завдяки своїй швидкості, проте він не дозволяє якісно ідентифікувати загрози, оскільки не є стійким до обфускації, що власне і спричинило необхідність появи динамічного аналізу.

Динамічний аналіз передбачає проведення аналізу програмного забезпечення безпосередньо під час його виконання в системі, шляхом спостереження за взаємодією зібраного зразка шкідливого застосунку з інформаційною системою. В порівнянні зі статичним аналізом такий підхід є більш ефективним та дозволяє виявляти значну частину шкідливого програмного забезпечення. Однак, він також містить недоліки, одним з яких є великі часові та ресурсні затрати, оскільки для спостереження за зразком шкідливого застосунку створюється спеціальне ізольоване віртуальне середовище. З метою отримання кращих результатів розробниками ПЗЗІ виконується комбінування переваг приведених підходів — гібридний аналіз.

Відповідно до останніх досліджень в області розробки ПЗЗІ [5; 6; 2] все більше уваги при вдосконаленні методів аналізу приділяється застосуванню машинного навчання (англ. machine learning — ML). Застосування ML дозволяє значно знизити відсоток хибних висновків щодо безпечності програмного забезпечення, а також доводить [5] можливість запобігання атакам нульового дня.

Для підвищення безпеки обчислювальних вузлів пропонується вдосконалити методи аналізу у нижчезазначений спосіб, що базується на застосуванні підсистеми аудиту операційних систем.

В термінології операційних систем під аудитом розуміють фіксацію спеціалізованими ПЗЗІ подій, що відбуваються у системі з метою подальшого їх аналізу. Збір даних аудиту відбувається на окремих хост-системах з журналів, що утворюються в процесі роботи. Отримані

дані містять велику кількість корисної інформації, що дозволяє не тільки детально відслідковувати події, що відбуваються у системі, але і відновлювати хід подій у разі необхідності вивчення специфіки атак.

Безпосередньо, підсистема аудиту має лише діагностичні властивості, проте у зв'язку з інтеграцією підсистеми до модулів ядра та її роботи на найнижчому рівні з можливістю перехоплення системних викликів ядра пропонується її застосування як базової компоненти для проведення гібридного аналізу.

Підсистема аудиту контролює три основні типи подій: системні виклики, дозволяючи переглядати їх контекстну інформацію; події доступу до файлів у якості альтернативного способу моніторингу активності доступу до файлів [3]; попередньо налаштовані для перехоплення події.

Отримуючи системні виклики з простору користувача компонента ядра підсистеми аудиту виконує фільтрацію. Після проходження через один з вхідних фільтрів виклик направляється для проходження через фільтр виключення, що на базі конфігурації правил аудиту направляє його для подальшої обробки безпосередньо демону аудиту.

Розвинена підсистема фільтрів системних викликів дозволяє суцільно контролювати поведінку будь-якого процесу в системі та, у разі співпадіння з шаблоном поведінки шкідливого програмного забезпечення, визначеного за допомогою алгоритмів машинного навчання на базі поведінкової моделі, запобігати подальшому виконанню процесу в системі.

Наявність надвеликої кількості шкідливого програмного забезпечення призводить до щоденних збитків не тільки великих корпорацій, а й усього суспільства в цілому. Через постійне вдосконалення ШПЗ виникає необхідність ускладнення алгоритмів та методів аналізу з метою захисту інформаційних систем не тільки від існуючих, а й від загроз нульового дня. Запропонований спосіб може бути застосований для запобігання виконанню і поширенню зловмисних застосунків на базі будь-якої операційної системи, оскільки підсистема аудиту є нативним діагностичним засобом. Основною перевагою розробленого способу є не тільки можливість визначення загроз безпеці інформаційної системи, але і також можливість запобігання її виконанню та поширенню завдяки наявності найвищих привілеїв для роботи у системі. Для досягнення найкращих результатів роботи засобу захисту мають застосовуватися тільки ключові з точки зору детермінації загрози системні виклики, інакше це може призвести до значного зниження продуктивності роботи інформаційної системи загалом.

1. Businesses Impacted by Repeated Ransomware Attacks and Failing to Close the Gap on Exploits, According to Sophos Global Survey // Sophos. URL: <https://www.sophos.com/en-us/press-office/press-releases/2018/01/businesses-impacted-by-repeated-ransomware-attacks-according-to-sophos-global-survey.aspx> (дата звернення: 20.03.2020).
2. Stokes J. W., Wang D., Marinescu M., Marino M. and Bussone B. Attack and Defense of Dynamic Analysis-Based, Adversarial Neural Malware Detection Models // MILCOM 2018–2018 IEEE Military Communications Conference (MILCOM), Los Angeles, CA. 2018. PP. 1–8.
3. Shortridge Kelly What is the Linux Auditing System // Capsule 8. January 7. 2020. URL: <https://capsule8.com/blog/auditd-what-is-the-linux-auditing-system/> (дата звернення: 20.03.2020).
4. Lapowsky Malware last 10 years // AV-TEST. URL: <https://www.av-test.org/en/statistics/malware/> (дата звернення: 20.03.2020).
5. Liu, Xinbo & Lin, Yaping & Li, He & Zhang, Jiliang. A Novel Method for Malware Detection on ML-based Visualization Technique. Computers & Security. 89. 101682. 10.1016/j.cose.2019.101682. (2019)
6. Agrawal R., Stokes J. W., Marinescu M. and Selvaraj K. Neural Sequential Malware Detection with Parameters // 2018 IEEE International Conference on Acoustics, Speech and Signal Processing (ICASSP), Calgary, AB, 2018. PP. 2656–2660.

*доктор технических наук, профессор,
Член-корреспондент НАН Украины, заведующая отделом
Отдел теплофизики энергосберегающих технологий
Институт технической теплофизики НАН Украины
г. Киев, Украина*

*доктор технических наук, профессор, ведущий научный сотрудник
Отдел теплофизики энергосберегающих технологий
Институт технической теплофизики НАН Украины
г. Киев, Украина*

*кандидат технических наук, ведущий научный сотрудник
Отдел теплофизики энергосберегающих технологий
Институт технической теплофизики НАН Украины
г. Киев, Украина*

*кандидат технических наук, старший научный сотрудник,
ведущий научный сотрудник
Отдел теплофизики энергосберегающих технологий
Институт технической теплофизики НАН Украины
г. Киев, Украина*

*кандидат технических наук, старший научный сотрудник
Отдел теплофизики энергосберегающих технологий
Институт технической теплофизики НАН Украины
г. Киев, Украина*

*младший научный сотрудник
Отдел теплофизики энергосберегающих технологий
Институт технической теплофизики НАН Украины
г. Киев, Украина*

*студент
Национального авиационного института
г. Киев, Украина*

Работа посвящена исследованию температурных режимов зоны горения в микрофакельных горелках со струйным внедрением топлива в сносящий поток окислителя в условиях подачи топлива только с одной из боковых поверхностей стабилизаторов пламени. Данные горелочные устройства предназначены для эксплуатации при относительно высоких значениях коэффициента избытка воздуха, что характерно для их использования в сушилках, промышленных печах и пр.

. Установление особенностей температурных полей зоны горения и закономерностей выгорания топлива в микрофакельных горелках с односторонней подачей топлива.

. На основе компьютерного моделирования получены данные о характеристиках температурных полей зоны горения в горелочных устройствах рассматриваемого типа. Показано, что вблизи стабилизаторов пламени поперечные профили температуры являются существенно асимметричными относительно оси симметрии стабилизатора пламени. Анализируется обусловленность указанной асимметрии двустадийностью процесса горения и асимметричностью топливоподачи. Исследованы особенности изменения по длине канала коэффициента неравномерности γ распределения температуры в поперечных потоку сечениях. Показано наличие за стабилизатором пламени трех различных зон, характеризующихся существенно разным темпом снижения коэффициента γ .

Установлены закономерности выгорания топлива в исследуемых горелочных устройствах. Рассмотрены особенности изменения коэффициента полноты выгорания топлива на первой стадии горения, на стадии подачи вторичного воздуха и в хвосте факела.

7.

*кандидат історичних наук, доцент,
старший викладач кафедри соціально-гуманітарних
і правових дисциплін
Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна*

Екологічна безпека значною мірою залежить від загального стану економіки. В свою чергу, економічний фактор є визначальним у забезпеченні соціального захисту людини.

На відміну від прийнятих норм соціальної захищеності, таких як пенсійне забезпечення, зміцнення інституту приватної власності, підтримка хворих і немічних, працевлаштування безробітних, екологічна складова має здебільшого узагальнюючий характер і не персоніфікується. Але світова практика захисту екологічних прав людини і суспільства доводить зворотне, тож ситуація в Україні значною мірою обумовлена елементарною відсутністю відповідних економічних механізмів.

Достатньо згадати допомогу з боку держави постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи або персоніфіковану допомогу населенню Закарпатської області внаслідок стихійного лиха, і стає зрозумілим, що посилення екологічної захищеності означає і посилення захищеності соціальної всіх без винятку верств населення. Тож природоохоронна діяльність займає не останнє місце в регулюванні соціальної безпеки [1].

Для провадження зваженої державної політики маємо визначити передусім основні екологічні пріоритети України.

Однією чи з не найголовніших причин подальшого погіршення стану навколишнього природного середовища в Україні є відсутність чітко окресленої стратегії еколого-економічного розвитку, розмитість і декларативність рішень, спрямованих на збереження і відтворення природних ресурсів країни. Шкідливість політики екологічних закликів проявляється не лише у величезних суспільних втратах, що мають суто екологічне походження, але й у посиленні зневаги і недовіри до будь-яких державних рішень взагалі [4].

Основоположні принципи діяльності держави щодо стимулювання ефективного природокористування, охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки для життя і здоров'я людини закріплені в Конституції України. Відповідно до них держава бере на себе відповідальність перед громадянином за здійснення природоохоронних функцій та підтримання екологічної рівноваги на території України. Статті 50 та 66 Основного Закону України не тільки гарантують право кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля, але й передбачають відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Право громадян України на безпечне для життя і здоров'я довкілля, крім Конституції, закріплено в окремих кодексах, законах України, інших нормативних актах, розроблених на підставі вимог Основного Закону. Україна є учасницею понад 30 міжнародних природоохоронних конвенцій глобального та регіонального значення. Головні засади державної екологічної політики отримали подальший розвиток у комплексно-програмному документі «Основні напрями державної політики України в галузі охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки», схваленому Верховною Радою України 5 березня 1998 р. [5].

Цим документом у якості найголовніших пріоритетів визначенні наступні напрями природоохоронної діяльності в Україні:

- Гарантування екологічної безпеки ядерних об'єктів і радіаційного захисту населення та довкілля, зведення до мінімуму шкідливого впливу наслідків аварії на ЧАЕС;
- Поліпшення екологічного стану басейнів рік України та якості питної води;
- Стабілізація та поліпшення стану в містах і промислових центрах Донецько-Придніпровського регіону;
- Будівництво нових та реконструкція діючих потужностей комунальних очисних каналізаційних споруд;
- Запобігання забрудненню Чорного та Азовського морів і поліпшення їх екологічного стану;

- Формування збалансованої системи природокористування та адекватна структурна перебудова виробничого потенціалу економіки, екологізація технологій у промисловості, енергетиці, будівництві, сільському господарстві;
- Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

Україна, незважаючи на поточні проблеми політичного і економічного характеру, повинна сформулювати соціальну політику, спрямовану на збереження і відродження довкілля, захист екологічних прав громадян, забезпечення екологічної безпеки країни і активно впроваджувати її в життя за допомогою норм екологічного права.

Окремі напрямки охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів були додатково врегульовані відповідними законами України.

Серед останніх з них — «Про курорти», «Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання», «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–1015 роки», «Про Загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами» та ін.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» сприяє забезпеченню належної екологічної обстановки і тим, що закріплює повноваження органів державної влади і управління в галузі охорони навколишнього природного середовища; передбачає економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища, включаючи плату за спеціальне використання природних ресурсів і забруднення навколишнього природного середовища, утворення республіканського та місцевих позабюджетних фондів охорони навколишнього природного середовища; передбачає контроль і нагляд у галузі охорони навколишнього природного середовища, відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища [3].

З доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні», основні положення якої були проголошені у парламенті 28 листопада 2000 р., що всю територію України за рівнем забруднення можна умовно розділити на 6 зон:

1 — відносно чисті території.....	≈7%
2 — умовно чисті.....	≈8%
3 — малозабруднені.....	15%
4 — забруднені.....	40%
5 — дуже забруднені.....	30%

6 — екологічні катастрофи — майже 1% всієї території України. Таким чином, можна вважати, що близько 70% всієї території України є екологічно небезпечними зонами.

Незважаючи на досить істотне скорочення обсягів виробництва промислової продукції, у багатьох містах рівень забруднення атмосферного повітря шкідливими викидами залишається надзвичайно високим.

Таким чином, необхідно констатувати, що багаторічні спроби надати державній екологічній політиці переважно галузево-ресурсного змісту не лише не розв'язали наявні проблеми, а навіть сприяли ще більшому їх загостренню. Збереження такого підходу за сучасних, принципово інших суспільних відносин є особливо небезпечним. Адже держава вже не має багатьох, суто адміністративних, важелів управління і ця обставина унеможлиблює здійснення природоохоронних заходів навіть у колишніх, вкрай обмежених обсягах.

Виправлення такого становища можливе лише шляхом надання екологічній політиці переважно регіонального змісту.

По-перше, саме такий підхід об'єктивно притаманний природоохоронній діяльності.

По-друге, органи місцевої влади набувають дедалі більших повноважень, що створює досить сприятливі умови для оперативного вирішення проблем охорони довкілля безпосередньо на місцях. Тобто, сьогодні регіональна екологічна політика має стати найголовнішим пріоритетом у питаннях охорони і раціонального використання природних ресурсів [2].

Конкретним втіленням у життя такого підходу має стати розробка регіональних екологічно збалансованих програм соціально-економічного розвитку, у яких кожний суб'єкт господарської діяльності, незалежно від форми власності, повинен отримати свій особистий вичерпний перелік конкретних завдань з охорони довкілля і раціонального використання природних ресурсів. Сучасна практика розробки регіональних комплексних програм соціально-економічного розвитку не відповідає достатньою мірою зазначеним вимогам.

Екологічність будь-якого виробництва має стати нормою — так само, як нормою має стати обов'язок підприємства відновити нормальні параметри екосистеми, порушеної втручанням людини.

1. Громадська оцінка екологічної політики в Україні. Доповідь українських екологічних організацій. К.: ГРВОПС, 2003.
2. Гардашук Т. Екологічна політика та екологічний рух: сучасний контекст. К.: 2000.
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» 1991 // Юридична енциклопедія: [у 6 т.] / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. Т. 2: Д-Й. 744 с.
4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Київ: Відомості Верховної Ради України, 1996. 141 с.
5. Постановою Верховної Ради України від 5 березня 1998 року 188/98-ВР «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки».

*кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін
Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна*

,

Актуальність розвитку сучасної господарської діяльності, у тому числі особливості господарювання у некомерційному секторі, а саме особливості господарсько-правового статусу суб'єктів некомерційної господарської діяльності та законодавчих засад їх діяльності не викликає сумнівів, оскільки від ефективності їх функціонування залежить ефективність діяльності національної економіки та виконання функцій держави й територіальних громад.

Некомерційна господарська діяльність здійснюється суб'єктами господарювання державного або комунального секторів економіки у галузях (видах діяльності), в яких відповідно до статті 12 Господарського кодексу України (далі — ГК України) забороняється підприємництво, на основі рішення відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування. Некомерційна господарська діяльність може здійснюватися також іншими суб'єктами господарювання, яким здійснення господарської діяльності у формі підприємництва забороняється законом.

Не можуть здійснювати некомерційну господарську діяльність органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи. Заборона здійснювати некомерційну господарську діяльність органам державної влади, органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам, пов'язана із здійсненням цими органами та посадовими особами відповідних функцій, що передбачені Конституцією України, законами України та іншими нормативно-правовими актами. Саме з метою уникнення зловживань та корупції з боку цих органів та посадових осіб законодавець забороняє здійснення ними як

підприємницької діяльності, що передбачено ч. 4 ст. 43 ГК України, так і некомерційної господарської діяльності. Однак, незважаючи на це, такі особи є учасниками господарських відносин і наділяються відповідною компетенцією у сфері господарювання [1; 2].

З погляду суб'єктивного складу некомерційної господарської діяльності розглядаються поняття суб'єктів некомерційної господарської діяльності у ст.ст. 52–54 ГК України, поняттю неприймницьких товариств та установ присвячені ст. ст. 83, 85, 86 Цивільного кодексу України (далі — ЦК України), поняття неприбуткових організацій закріплені у податковому законодавстві [2; 4].

Відповідно до положень Податкового кодексу України (далі — ПК України) неприбутковим підприємством, установою та організацією для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств є підприємство, установа та організація (далі — неприбуткова організація), що одночасно відповідає таким вимогам:

- утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації;
- установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників у розумінні ЦК України), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб;
- установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, іншим юридичним особам, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до закону (для недержавних пенсійних фондів), або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення). Положення цього абзацу не поширюється на об'єднання та асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;
- внесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Положення абзаців третього і четвертого, щодо вимог наявності установчих документів не поширюються на бюджетні установи.

Зареєстровані установи та організації (новостворені), які подали в установленому порядку документи для внесення до Реєстру непри-

буткових установ та організацій під час або протягом 10 днів з дня державної реєстрації та які за результатами розгляду цих документів внесені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, для цілей оподаткування вважаються неприбутковими організаціями з дня їх державної реєстрації [5].

Виходячи з аналізу даних положень, можна зробити висновок, що суб'єктами некомерційного господарювання є ті суб'єкти, які систематично здійснюють самостійну господарську діяльність, спрямовану на досягнення економічних, соціальних й інших результатів без мети одержання прибутку. Дані суб'єкти створюються для виконання благодійних, культурних, наукових, управлінських функцій, функцій з охорони здоров'я громадян, задоволення їх духовних й інших нематеріальних потреб, захисту прав і законних інтересів тощо.

Варто звернути увагу, що розподіл суб'єктів господарювання на комерційні й некомерційні пов'язаний не з фактом одержання прибутку, а з метою його одержання, що визначається в установчих документах при створенні суб'єкта господарювання. Тому не виключена можливість отримання суб'єктами некомерційного господарювання прибутку (доходу), однак при цьому вони не можуть вільно розпоряджатися ним, розподіляти чистий прибуток між засновниками, а останній повинен спрямовуватися, як правило, на забезпечення статутних цілей діяльності організації.

За характером здійснюваної діяльності зазначені суб'єкти істотно відрізняються один від одного. Переважна більшість таких організацій виступає пасивним учасником у господарських відносинах, як правило, тільки одержуючи товари й послуги від суб'єктів підприємництва. В основному їхня діяльність опосередкована соціальними цілями, як, наприклад, задоволення потреб власних членів у сфері культури, спорту, дозвілля й таке інше, залучення уваги громадськості до різних проблемних питань функціонування суспільства й держави, що характерно для громадських організацій; надання благодійними фондами допомоги нужденним категоріям населення за рахунок внесків, безповоротної фінансової допомоги, пожертвувань; захист професійними спілками трудових і соціально-економічних прав й інтересів своїх членів.

Однак діяльність інших некомерційних суб'єктів спрямована, насамперед, на досягнення конкретного економічного ефекту у вигляді, наприклад, утримання та обслуговування нерухомого майна, що є основним видом діяльності об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, будівництва житла — для житлово-будівельних кооперативів, кредитування й надання фінансових послуг — для кредитних спілок і т. д. [3, с. 186–188].

Проблематика особливості організаційних і правових засад утворення та діяльності некомерційних суб'єктів господарювання наростає у зв'язку із зростаючим розвитком суспільного життя, включення в економічний обіг великого кола юридичних осіб, що вимагає нового підходу до системної побудови господарсько-правових норм, визначаючи статус таких суб'єктів.

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Київ: Відомості Верховної Ради України, 1996. 141 с.
2. Господарський кодекс України: Закон України, поточна редакція від 13.02.2020, № 436-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003. № 18. № 19–20, № 21–22. 144 с.
3. Господарське право: підручник / О. П. Подцерковний, О. О. Квасніцька, А. В. Смітюх та ін.; за ред. О. П. Подцерковного. Х.: Одісей, 2010. Ст. 186–188.
4. Цивільний кодекс України: Закон України, поточна редакція від 13.02.2020, № 435-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003. № 40–44. 356 с.
5. Податковий кодекс України: Закон України, поточна редакція від 07.03.2020, № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України, 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. 112 с.

« »

Сборник тезисов научных трудов

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:

« : »

Братислава–Вена

«25» марта 2020

Адрес: Украина, г. Киев, ул. Павловская, 22

Контактный телефон: +38(044) 222-5-889

E-mail: info@international-science.com

<http://international-science.com>

<http://inter-nauka.com>

Подписано в печать 20.04.2020. Формат 60×84/16

Бумага офсетная. Гарнитура SchoolBookAS. Печать на дупликаторе.

Тираж 100. Заказ № 435.

Цена договорная. Напечатано с готового оригинал-макета.

Напечатано в издательстве ООО «Центр учебной литературы»

Свидетельство про внесения субъекта издательской деятельности в
государственный реестр издателей, изготовителей и распространителей
издательской продукции: Серия ДК № 2458 от 30.03.2006